

AMVONULU

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre.

Oradea-mare 1—15. Juliu 1868. Nr. 13.

Anulu I.

Ese de done ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. pe anu 2 fl. v. a. pe diumetate de anu; éra pentru Romani'a 1 galb. pe anulu intregu. Prenumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominec'a VII. dupa S. Rosale.

Predica

(de Justinu Popfiu.)

Cum se ne rogàmu?

„Trecundu Isusu, au mersu dupa densulu doi orbi strigandu si graindu: Fiiule alu lui Davidu! indura-te spre noi.“ (Mat. IX. 27).

Ce fericiti erau Iubitoru! omenii, candu petrecea Mantuitorulu Cristosu in trupu omenescu pe pamentu. Nu erà locu, unde, nu erà tempu, candu, nu erà lipsa, suferintia, hola, in care se nu se fia potutu intorce ori si cine la densulu, si nu erà omu, care cerendu cu incredere ajutoriulu braciului seu atotu potinte, se se fia departatu dela densulu neajutatu, nemangaiatu, nevindecatu! Vene la densulu centurionele din Cafarnaum, ca se-i vindece pre servitoriulu iubitu, care se luptà in agonia. „Fia tie, dupa cum ai creditu“, suna respunsulu mangaiatoriu depe buzele ddiesci, si s'a vindecatu servitoriulu morbosu in or'a ace'a. Vene la densulu Iairu, parintele megnitu, a carui fia tenera si iubita jacea morbosa greu, aproape de morte. O rogare simpla, si eta cà Isusu se scola numai decàtu dela mes'a lui Mateu, care lu invitase pentru ace'a di la prandiu, si urma lui Iairu, ca se-i mantuesca fi'a morbosa. Servitorii le esu inainte in cale cu vestea trista, cà a repausatu fi'a; Cristosu totusi nu se reintorce, mangaiandu pre parintele intristatu, lu urma mai departe pana la cas'a lui. „Fia! dicu tie scola!“ graesce Cristosu catra trupulu acum recitu, si eta cà s'a intorsu sufletulu ei, si a inviatu fi'a repausata spre bucuri'a si mangaiarea nespusu a parintiloru sei. O corabia mica trecea pe marea Galileei; in corabia Cristosu cu invetiaceii sei, plutindu la cealalta tiermure a marii. De odata se incepe o furtuna infricosiata marea se turbura si mugesea cumplitu, corabi'a batuta de valuri e aproape, se se eufunde, apostolii striga spariati: „Domne! mantuesce-ne, cà perimu“.

Cristosu, ostenitu in predicarea multa, adormise intru unu coltiu alu corabiei, se descepta la tipetulu apostoliloru sei iubiti, se scola, demanda, si eta ca se fece linisce indata. Orbii din s. Evangelia de astadi, audindu ca trece prin acea parte Cristosu, alerga dupa densulu, strigandu si graindu: „*Isuse, fiule alu lui Davidu! indura-te spre noi*“; Isusu le raspunde: „*Fia voue dupa credinti'a voastra!*“ si eta ca s'au deschisu ochii loru in momentulu acel'a.

Oh Iubitiloru! cate sunt si lipsele, neajunsurile, suferintiele si bo-
lele nostre. Ce fericire ar fi pentru noi, deca ar petrece si adi Cristosu
ca odiniora in trupu omenescu in mieliloculu nostru. Amu alerga la
densulu, amu cere cu incredere spriginulu, ajutoriulu braciului seu atotu-
potinte, si elu in multimea indurariloru sale de securu ca nu ne-ar lasa
neci pre noi fora usiorare si mangaiare, fora ajutoriu si vindecare.

Da ce vorbescu?! De si nu petrece acum Ddiu in trupu omenescu
in mieliloculu nostru, se fia ore atatu de inaltu tronulu lui, incatu se nu
potemu strabate la densulu? Se fia ore locuinti'a lui atatu de indepartata,
incatu se nu ne potemu apropiata de densulu?

Avemu Iubitiloru! si astadi mielilocu, avemu modru, a ne intelni,
a cere scutul si ajutoriulu lui potinte; si cine este ore intre noi, care
se nu scia, ca acestu mielilocu, acestu modru este *rogatiunea*? Eu am
avutu acum ocasiune, a ve arata *lipsa si folosele* acestei deprindere fru-
mose si sante; iertati-mi se ve tragu atentiunea in cuventarea mea de
astadi de nou asupra acestei materie prea insemnate, invetiandu-ve de
ast'a data; *cum trebuie se ve rogati?* ca rogatiunile vostre se petrunda si
se afle ascultare la tronulu lui Ddiu.

Domne! suplinesca darulu teu ce'a ce nu pote slabitiunea cuvinte-
loru mele.

Rogatiunea omului este asiata, cum este anim'a lui; dreptu ace'a
candu voiesce crestinulu a se infacisita inaintea tronului lui Ddiu, a vorbi
si a petrece cu Creatoriulu si Domnulu seu in rogatiune, se o faca acesta
cu anima curata de pecate, seu celu pucinu *pocaita*. Rogatiunea, care
purcede din o anima curata, strabate cu rapediune nuorii ceriului, pe-
trunde fora pedeca susu in naltimea nemesurata la urechiele aceluia, care
este ensasi santi'a si curati'a; era rogatiunea pecatosului nu se pote naltia
la tronulu indurariloru, ca-ci i stau in cale si o oprescu pecatele ca nesce
nuorii grei si nepetrusi. „*Acoperitu-te-ai cu nuoru (de pecate) pre tine,*
ca se nu strabata rogatiunea ta“ (Plang. Jer. III. 44). „*Pre pecatosi*
nu i asculta Ddiu; ci deca este cineva tematoriu de Ddiu, si face
voi'a lui, pre acest'a lu asculta.“ (Inu IX. 31).

Se fia catu de buna temi'a, totusi nu respandesc de sine odoru
mirositoriu, deca nu o puni pe giaru, ca se se aprinda si se arda. Ase-
mene temiei este rogatiunea, era giarulu este iubirea catra Ddiu. Se fia

rogatiunea câtu de frumoasă, nu va ajunge, nu pote ajunge la ceriu, deca nu purcede din foculu iubirii catra Ddieu; éra iubirea adeverata catra Ddieu, au pote ea locu' altu unde-va, decâtu intru o anima curata?

Plugariulu deca vre se i aduca pamentulu fruptulu doritu, lu curatiesce mai antâiu de spini și maracine, și numai dupa ace'a arunca sementi'a in densulu. Si crestinulu se pota avé ore sperare, că va gustá frupturile dulci ale rogatiunii sale, deca nu si-a curatitu mai antâiu agrulu animei sale de spini și maracinele pecatelorú?

Celu ce voiesce a impleti o cununa frumoasă de flori, nu e destulu se culega numai flori curate și frumoase; ci trebuie se fia curate și manele, cu cari culege și impletesce in cununa florile. Astfelu sta lucrulu și cu celu ce se roga. Nu e de ajunsu, se indrepte numai cuvinte frumoase și sante catra Ddieu; ci trebuie se fia frumoasă și sânta și anim'a, din care se roga, se fia frumoase și sante și buzele, cu cari se roga.

Imperatulu romanu Antoninu ucise pre fratele seu Geta, chiaru in braciile mamei sale, ca se pota ajunge singuru pe scaunulu imperatescu. Deca s'ar fi aratatu acum acestu Cainu inaintea mamei sale plangunde, cu mane petate inca de sangele nevinovatu alu fratine-seu, spre a cere vre unu daru dela dens'a, ce cugetati Iubitiloru! potea ore se privesca mam'a intristata la densulu decâtu cu despretiu și mania; potea ore se lu intempine cu alte cuvinte, decâtu cu blastemu? Dar nu facu ore peccatosii unu lucru și mai cumplitu? Cu manele petate inca de sangele santu alu Fiiului lui Ddieu, care s'a versatu pe cruce, pentru de a-i curati pre densii de peccate, se apropia ei de tronulu Parintelui cerescu, a cere darulu, a cere binecuventarea lui. In ceriu inse nu este locul loru, in ceriu nu pote intrá decâtu numai nevinovati'a, și Parintele cerescu aprinsu de mania pentru foradelegile loru, le respunde cu despretiu: „*De veti immulti rogatiunea, (inca) nu ve voi ascultá pre voi, că-ci manele vostre sunt pline de sange.* (Is. I. 14), de sangele nevinovatu alu Fiiului meu, pre care l'ati ucisu și lu ucideti de nou prin peccatele vostre!

Dreptu ace'a Iubitiloru! parasiti peccatulu, curatiti anemele vostre prin lacrima de penitinta, și asiá ve infacisiati inaintea lui Ddieu, cu cererile vostre; că-ci „*De veti remané intru mine — dice Domnulu — și cuvintele mele de voru remané intru voi, veti cere ori-ce veti vre, și se va face voue.* (Inu XV. 7).

Se ne rogâmu mai departe cu *atentiune și pietate* (luare a minte și evlavie); va se dica, candu ne rogâmu, nu e de ajunsu, se se misce numai buzele nostre, ci ce'a ce rostescu buzele, trebuie se sentiesca și anemele nostre, tote cugetele nostre trebuie se fia indreptate numai la rogatiunea, ce o tramitemu la Ddieu, departandu dela noi tote cugetele, tote sentiemintele și grigile pamentesci, cari aru poté impedecá sborul sufletului nostru la ceriu.

Deca intra unu omu de conditiune mai mica la vr'unu domnu mai de frunte, asiá pottesce bun'a cuvenintia, se base afara pelari'a, bastonulu

(bătulu) seu. Invetiati de aici Iubitiloru, a lasá afara tote grigile și cugetele pamentesci, de câte ori intrati cu rogatiunile vostru la Domnulu atotputinte, care a facutu ceriulu și pamentulu.

Diosu pe pamentu si-cerca filomil'a nutretiulu seu; inse candu canta, parascesce pamentulu, se inaltia in susu, susu pe arbori, și de acolo resuna cantecele sale frumoase. Se facemu și noi ca filomil'a; candu voimu a premarí cu rogatiune pre Ddieu, se parasimu pamentulu cu grigele lui, și sufletulu nostru se sbore susu la Ddieu, deprindiendu-se numai cu Ddieu. Asiá se rogá patriarculu Avramu in muntele Moria, candu la mandatulu lui Ddieu voiá se aduca de sierfa pre ensusi fiulu seu. Sufletulu lui erá smulsu de catra pamentu, și redicatu cu totulu in naltímile ceresci, intru atât'a, încátu candu se scobori din ceriu angerulu, pre care l'a tramisu Ddieu, ca se impedece pre Avramu in uciderea fiului seu, trebuí se strige de doue ori numele lui: „*Avrame! Avrame!*“ pana l'a potutu desceptá.

Se dice, că a datu odata Ddieu stului Bernardu a vedé, cum consemnau angerii rogatiunile omeniloru. Rogatiunile acelor'a, cari se rogau cu atentiune și pietate statornica, le consemnau cu litere de aur, éra ale acelor'a, a caroru atentiune și pietate erá din candu in candu intre-rupta cu litere de argintu. Rogatiunile aceluor creștini, cari aveau voia a se rogá bine, dar deveniau totusi mai adese distrasi, le scrieau cu tinta; éra ale celoru cu totulu distrasi numai cu apa, că acele nu au neci unu pretiu inaintea lui Ddieu.

Ce folosu ar și poté acceptá omulu dela o rogatiune ca acést'a? Cum pote poftí omulu, se asculte Ddieu rogatiunea lui, la care nu cugeta neci elu ensusi? Unu asemenea omu pote díce și elu ce'a ce díce patriarculu Jacobu mamei sale, candu lu sfatuiá acést'a, a se preface, ca și candu ar fi elu Esau, ca se pota primí binecuventarea parintiesca: „*Voiu fi inaintea lui (Ddieu) ca unu insielatoriu, și voiu aduce asupra mea blastemu, éra nu binecuventarea.*“ (Gen. XXVII. 12); unu asemenea omu este unulu dintru aceia, despre cari se caiesce Domnulu, dícundu: „*Poporulu acest'a numai cu buzele me onora; éra anim'a lui este departe dela mine.*“ (Is. XXIX. 13, și Mat. XV. 8), și se implinesce cu densulu ce'a ce díce profetulu Davidu: „*rogatiunea lui devene pecatu*“ (Ps. CVIII. 7).

Dreptu ace'a Iubitiloru! candu ve rogati lui Ddieu, nu e destulu se ve compuneti manele, se ingenunchiati, se ve plecati capulu, se ve bateti pieptulu, séu se ve redicati ochii la ceriu; ci precum ve intruniti manele, asiá se ve intruniti cu anim'a cu buzele, ca se sentíti că stati inaintea lui Ddieu, și se nu cugetati la alta, decâtu la Ddieu și la ce'a, ce vorbiti cu Ddieu. Éra ca se ve de Ddieu darulu acest'a, decâtu ori ve gatiti a ve rogá, strigati cu Judit'a: „*Domne! intaresce-me in or'a acést'a.*“ (Jud. XIII. 9).

Se ne rogámu mai departe cu *umilintia*, va se dica in cunoscenti'a deplina a nedemnitatii nostre. Candu pasimu inaintea tronului lui Ddieu,

ce suntemu noi alta, decâtu cersitori, cari ceremu dela densulu o elemosina? Dar deca ar pasi pe pragulu nostru unu cersitoriu sumetiu, si s'ar rogá cu unu aeru maretiu de ajutoriulu nostru, ore ce ar dobendí? In locu de ajutoriu a buna sama o respingere meritata pentru portarea sa falosa si necuvenintiosa. Astfeliu va pati si omulu, care in locu de a se umilí in cunoscinti'a slabitiunii sale, bate cu sumetia la port'a ceresca. „*Domnulu sta in contra coloru mándri; éra coloru umiliti le da daru.*“ (Jac. IV. 6).

Rogatiunea este asemenea scarei, care o-a vedintu patriarculu Iacubu in visu, pe care scoboreau angerii si éra se suiau. Astfeliu trebue se faca omulu la rogatiunea sa, se se scobora in aduncimea pecatelor sale, ca se se pota naltia apoi cu atátu mai multa la Ddieu prin aripele iubirii si ale inchinatiunii adeverate.

Candu se rogá Avramu pentru locuitorii Sodomei si Gomorei, díse umilindu-se aduncu inaintea faciei Domnului: „*Acum am inceputu a grai catra Domnulu mieu, eu care sum numai pulbere si cenusia.*“ (Gen. XVIII. 27). Cu asemenea umilintia se rogá profetulu Davidu, care díse: „*Veniti se ne inchinámu si se cademu la Domnulu, se ingenunchiámu inaintea Domnului, care ne-a creatu pre noi.*“ (Ps. XCIV. 6). Prea curat'a fetiora Mari'a, mam'a Domnului, cea binecuvantata intre muieri, nu se rosina, a se numi pre sine servitori'a lui Ddieu. „*Eca servitori'a Domnului, fia mie dupa cuventulu teu.*“ (Luc. I. 38). Ce multu placú Domnului rogatiunea vamesiului umilitu! Intru adeveru: „*Deca te umilesti pre tine, vene Ddieu la tine; deca te inalti pre tine, fuge Ddieu dela tine.*“ (S. Aug.) „*Anim'a umilita Ddieu nu o va urgisi.*“ (Ps. L. 19).

Umilinti'a nostra se fia impreunata cu *incredere deplina* in bunetatea si indurarea lui Ddieu. Indurarea lui Ddieu — díce S. Bernardu — este unu isvoru nesecatú; celu care va veni la acestu isvoru cu celu mai mare vasu de incredere, acel'a va trage din densulu mesur'a cea mai mare de bunuri ceresci. „*Dicu voue tote câte cereti rogandu-ve, si credeti, cá veti luá, va fi voue*“ (XI. 24). „*Se ne apropiámu cu cutezare la scaunulu darului seu, ca se primimu indurare, si se aflámu daru spre ajutoriu in tempu de nevoia.*“ (Evr. IV. 16). „*De este cine-va între voi lipsitu de intieptiune, se cera dela Ddieu, care da totororu din destulu; éra se cera in credintia, nimicu indoindu-se; pentrucá celu ce se indoiesee, asemenea este valului marii, care este gonitu si aruncatu de venturi. Se nu cugete omulu acel'a, cá va luá ceva dela Domnulu.*“ (Jac. 5—8).

Deci Iubitiloru! de câte ori ve rogati, sterniti in anemele vostre acést'a incredere fiesca in bunetatea si indurarea lui Ddieu, cá-ci deca impartiesce Ddieu a uneori atáte daruri celoru, cari nu striga la densulu; cum ar poté denegá ajutoriulu seu acelor'a, cari lu roga cu incredere deplina?

Increderea fiesca in bunetatea si indurarea lui Ddieu supune o alta ensusire a rogatiunii, adeca *statornici'a*, va se díca: de si nu ne impli-

nescé Ddieu indata cerererea, nu este iertaru se intrelasàmü rogatiunea, ci se o continuàmü sî mai departe cu acel'asi zelu sî insufletire nescadiuta. Au ce ati dice despre acelu morbosu, carui nepotendu-i castigá mediculu reinsanetosiarea dorita indata la visit'a sa prima séu a dou'a, ar intrelasá a-lu mai chiamá, sî a-i mai cere sfatulu preceptutu? Aruncámü sementi'a in pamentu, sî trebue se asceptámü unu anu intregu, pana ce resare, cresce sî aduce fruptu; astfeliu fruptulu rogatiunii nostre lu potemu gustá a dese numai dupa asceptare indelungata sî cerere statornica.

Urmatori'a asemenare, care ni o propune ensusi Invetiatoriulu Ddieescu, arata de ajunsu, ce lipsa avemu de zelu statornicu in rogatiune, ca se primimu in urma din man'a lui Ddieu darulu cerutu. „*Cine dintru voi are amicu, sî va merge la densulu in mediulu noptii, sî va dice lui: amice! dà-mi imprumutu trei pani; cà a venitu din cale unu amicu la mine, sî nu am ce pune inaintea lui. Sî acel'a respunsiendu din laintru, va dice: nu mi face ostendela; acum usi'a s'a incuiatu, nu me potu scolá se ti dau tie. Graescu voue, sî de nu se va scolá, ca se i de lui, pentru cà este amiculu seu, dar se va scolá pentru importunitatea lui, sî i va dá câtu i trebue. Sî eu diciu voue, cereti sî se va dá voue; cautati, sî veti aflá; bateti, sî se va deschide voue.*“ (Luc. XI. 5—10).

Priviti acolo in esemplulu stului Augustinu, ce putere are rogatiunea statornica. Augustinu ducea in teneretiele sale o vietia peccatosa, care casiuná multa megnire Monicei, mamei sale iubitorie. Monic'a probá tote midilocene, de a corege pre fiulu coruptu, sfaturi, mustrari, pedepse; dar fora neci una resultatu. Atunci si-luá muierea santa refugiulu la rogatiune. Dîu'a, noptea se rogá; diu'a, noptea suspiná sî plangea, ca se de bunulu Ddieu intorcere fiului seu retecitu. Dar trecura ani, sî fiulu seu remase totu cine a fostu; rogatiunea ei nu fu ascultata. Intr'o dí si-descoperí mam'a megnita dorerea animei sale unui episcopu santu; acest'a o mangaiá cu cuvintele: „*Continua numai, cà nu e cu potintia se pera unu fiu, pentru care se face atât'a rogatiune sî atât'a plansu.*“ Monic'a continuá a se rogá de aci inainte inca sî mai zelosu pentru fiulu seu; sî statornici'a ei in rogatiune fu remunerata de Ddieu, sî mam'a buna ajunse inca in vietia fericirea, de a vedé in fiulu seu unu fiu credintiosu alu basericeii sî unu adeveratu esemplariu de virtute. Deca incetá dens'a a se rogá, vediendu, cà nu o asculta Ddieu indata, pote cà Augustinu remané sî mai departe pe calea peririi, sî moriá in peccatele sale.

Ddieu face a dese cu omenii ca mam'a cu prunculu seu micu. A dese mam'a nu da pruncutiului indata ce'a ce cere, nu pentru cà dora nu ar voi a-i implini cererea; ci pentru cà si-afla multa fericire sî desfetare intru ace'a, cum se incerca pruncutiulu a o induplecá cu maguliri diverse la implinirea cererii sale, séu cum se incerca cu manutiele sale nevinovate, a desface manele maicei, sî a luá din ele obieptulu doritu. Astfeliu Ddieu intardiá a dese cu implinirea cereriloru nostre, nu cà dora

nu voiesce a ne ascultá; ci pentru cá si-afia o adevărata placere in rogatiunile noastre, cari le primesce, ca unu semnu de credintia, de incredere, de iubire, de ascultare din partea noastra.

Rogati-ve dar Iubitiloru! cu statornicia rogati-ve neincetatu; darulu, care nu vi-lu da Ddieu intr'o di, intr'o septemana, intru unu anu, pote se vi-lu de in cealalta ora, in cealalta septemana, in celu alaltu anu. „*Fiti rebdatori in necasu, staruitori in rogatiune.*“ (Rom. XII. 12). „*Se cade in totu tempulu a se rogá, si a nu se osteni.*“ (Luc. XVIII. 1).

Ca rogatiunile noastre se strabata la ceriu, si se afle buna primire si ascultare la Domnulu indurariloru, e de lipsa mai departe, se le facemu in numele lui Isusu.

Noi Iubitiloru! nu suntemu demni pentru peccatele noastre neci a rogá pre Ddieu, neci a fi ascultati de densulu. Ce mangaiare, ce fericire inse pentru noi, cá: „*avemu miedilocitoriu la Tatalu pre Isusu Cristosu celu dereptu*“ (I. Inu II. 1), care ne asigura serbatoresce, cá vomu do-bendi ori-ce vomu cere dela Tatalu in numele lui. „*Amin, Amin dicu voue, cá ori-ce veti cere dela Tatalu in numele mieu, va dá voue.*“ (Inu XVI. 23). Éra in numele lui Cristosu se roga acel'a, care in cuno-scinti'a pacateloru sale scie, cá nu e demnu a capetá neci celu mai micu daru dela Ddieu, pentru ace'a se intorce la Isusu Cristosu ca la acel'a, cui s'a datu tota puterea in ceriu si pe pamentu, care este un'a cu Ta-talu, si in rogatiunea sa provoca la meritele lui, la ostenelele, patimele si sudorile lui, la umilinti'a, paciinti'a, iubirea si ascultarea lui, la san-gele lui nepretiuitu, care s'a scursu pentru noi pe altariulu crucii, la ranele lui sante, la moartea lui datatoria de vietia. „*Tu scutulu nostru! privesce diosu oh Ddieule! si vedi faci'a unsului teu.*“ (Ps. LXXXIII. 10). In numele lui Isusu se roga acel'a, care se roga cu spiretulu lui, adeca cu privire la cugetarea, la voi'a, la dorinti'a lui, unindu anim'a sa cu anim'a lui Isusu, cererile sale cu cererile lui Isusu, si cercandu inainte de tote imperati'a, marirea lui Ddieu si mantuirea sufletului seu; cá-ci dupacum dice S. Augustinu: „*nu se cere in numele lui Isusu ace'a, ce este in contra mantuirii.*“

De câte ori ve rogati dara Iubitiloru! cugetati la esemplulu maretiu alu lui Isusu, cum se rogá elu in suferintiele de agonia in muntele oli-veloru, si in alte locuri, rogati-lu se verse in anemele vostre sentiemintele animei sale, se verso iubirea, zelulu, insufletirea ace'a, de care ardea su-fletulu lui la asemenea ocasiuni, si oferiti lui Ddieu tote meritele Fiiului seu iubit, nesperandu altcum ascultare si implimirea cereriloru vostre, decâtu rogandu-ve in numele lui.

In urma se ne rogámu Iubitiloru! cu *resemnatiune deplina* in voi'a cea santa alui Ddieu; cá asiá ne rogámu si in Tatulu nostru: „*fia Domne! voi'a ta*“ éra nu: *voi'a noastra!* Ce este ore mai cuvenintiosu se faca Ddieu, ce'a ce voimu noi, séu se facemu noi ce'a ce voiesce Ddieu? A cui voi'a este ore mai intiepleta, mai santa, mai buna, decâtu voi'a lui

Ddieu? Morbosulu se increde cu totulu medicului seu, prunculu se increde mamei sale; cu asemenea sentieminte se ne supunemu sî noi cu totulu voiei ddieesci, elu singuru scie mai bine, deca ce'a ce ceremu este ore spre stricatiunea sêu mantuirea nostra. Se urmâmu esemplulu leprosului din S. Evangelia, (Luc. V. 12) care nu lu rogà pre Cristosu: „*Domne! vindeca-me*“; ci: „*Domne! deca voiesci poti se me vindeci!*“ Se urmâmu esemplulu stului Augustinu, care avea datina a se rogá asiá: „*Domne! eu sum ca unu pruncu, sî chiaru pentru acést'a nu sciu, ce mi este mie spre folosu; eu sum unu omu slabu sî morbosu, sî chiaru pentru acést'a nu sciu ce va se mi fia spre vindecare. Deci fà cu mine Domne! ce'a ce voiesci sî precum voiesci. Dà-mi sanatate, fericire, bunastare, deca voiesci, sî deca sunt aceste spre mantuirea sufletului meu. Deca inse nu voiesci, deca aceste nu sunt spre binele meu, atunci lasa-me Domne! morbosu, lasa-me seracu, lasa-me a trai in crucea sî necasulu meu; sî atunci inca voi fi fericitu sî avutu, cà tu vei fi sanatatea, fericirea, averea, iubirea, vietia mea, sî tote ale mele.*“

Ce fericire Iubitiloru! cà noi fiintie atâtu de nedemne potemu intrá in fiacare ora, in fiacare clipita la Domnulu sî Creatoriulu totororu! Au pote fi ceva mai dulce, decâtu a gustá presinti'a lui? Au pote fi ceva mai mangaitoriu, decâtu a-si descoperi anim'a inaintea lui? Au pote fi ceva mai maretiu, decâtu a vorbi, a petrece cu densulu in societatea angeriloru sî a santiloru lui? „*Cine se nu se minune de condescendinti'a lui Ddieu — striga S. Joanu gura de auru, — cà ne ierta, ba chiaru ne demanda a vorbi cu densulu, sî a-i descoperi lui dorintiele nostre.*“

Staruiti dar in fericirea, la care sunteti chiamati; staruiti in rogatiune, *ca se fia bucuri'a vostra deplina*“ (Inu XVI. 24). Nu lasati a trece neci o di, fora de a gustá desu din acést'a fericire, fora de a ve naltia desu pe aripe de rogatiune la tronulu Parintelui cerescu. Rogati-ve demaneti'a, candu parasiti culcusiurile vostre; rogati-ve ser'a, candu mergeti la repausu; rogati-ve, candu esiti din casa, sî candu intrati in casa; rogati-ve la lucrurile vostre, rogati-ve sî mai vertosu ve rogati in tempu de necasu sî ispita. Buzele vostre se sune neincetatu: *Domne! grabesce intru ajutoriulu meu! Domne! fi induratu mie peccatosului! Dà-mi lumin'a sî puterea Spiretului teu; tinde derept'a ta peste mine! Domne nu me lasá! Bateti neincetatu la port'a ceresca, faceti cu rogatiunile vostre sila lui Ddieu, cà-ci este placuta lui o sila ca acést'a.* „*Striga la mine — dice Domnulu — sî te voi ascultá*“ (Jerem. XXXIII. 3).

Celu ce sta intru o legatura santa ca acést'a cu Domnulu, este asemenea arborelui plantatu pe tiermure de isvoru curatu sî recoritoriu: „*In fundamentu unedu pune radecinele sale; sî voru fi frundiele lui verdi, sî nu se va teme in tempu de seceta, sî nu va incetá a aduce frupturi*“, (Jer. XVII. 8), frupturi neperiritorie spre vietia eterna. Amin.

Ace'asi Domineca (VII. dupa Rosale).

Predica

(din scriptele repausatului **Luc'a Popu Munténu**).

Ce se facemu in contra ispiteloru diavolului?

„Au adusu la elu pre unu omu mutu, care avea demonu.“ (Mat. IX. 32).

S. Evangelia de astadi mi intinde ocasiune, a ve cuventá Iub. Frati! despre diavoli, despre acele fiintie negre, inimice lui Ddieu si omeniloru, cari inchise in iadu pentru cá cutezara a se rescólá in ceriu in contra lui Ddieu, lesiuescu (acera) purure dupa calcáiuulu nostru, nesuindu a ne trage prin ispitele loru la pecate, a ne smulge de catra Ddieu, tient'a nostra suprema, si a ne rafi si pre noi cu sine in nefericirea, in care jacu si voru jacé densii in eternu.

Diavolii sunt asemene musceloru, pentru cá muscele sbora in aeru neinctatu, si neci noue nu ne dau pace, neci altoru animale: ori stámu, ori amblámu, ori priveghiámu, ori dormimu, ele sunt totu de un'a de facia, infestandu-ne si casiunandu-ne neodina. Astfelu sbora neinctatu in giurulu nostru diavolii nevediuți, infestandu-ne si neodinindu-ne cu ispitele loru reutatiose. Precum numerulu musceloru este forte mare, mai alesu ver'a; astfelu nenumerata este multimea diavoliloru; Domnulu Cristosu a gonitu odata din unu singuru omu o legiune, adeca 6666 de diavoli. Muscele atátu sunt de nerosinate, incátu nu e destulu cá ataca faci'a, ci sbora orbisiu in ochi si in gura. Astfelu diavolii mergu pana acolo in nerosinea loru, incátu poftescu dela noi lucrurile cele mai cumplite, precum: se ne lapedámu de Cristosu, se ne inchinámu loru etc. Nu este fiintia mai slaba, decátu muscele; le potemu fugari usioru, nu avemu lipsa de spata, de secure, de lancia. Astfelu usioru se potu pefuga diavolii, numai se fia omulu desceptu, si se aiba voia a resiste ispiteloru loru. Eu venu dara a ve aratá astadi: *ce trebuie se facemu in contra ispiteloru diavolesci?* Fiti cu ascultare.

„Ostire este viet'a omului pe pamentu“ (Job. VII. 1) inse „nu este noue a osti in contra trupului si a sangului, ci asupra domniloru intunerecului, in contra spireteloru celoru necurate“ (Efes. VI. 12); pentru cá inimiculu astutu alu genului omenescu, lucra, asuda, se silesce cu mii si mii de maiestrie neinctatu, ca se ne pota abate dela calea mandatoru lui Ddieu, dela facerea fapteloru bune. Diavolulu, care a ispititu si pre Domnulu Cristosu; dar nu a invinsu, ci a trebuitu se se departeze rosínatu; ca se nu invinga neci asupra nostra, si se se departeze rosínatu si dela noi, este de lipsa:

1) Ca se resistămu barbatiesce, și se ne luptămu fora frica la tota ispită diavolului, aducundu-ne a minte, că Ddieu, Parintele nostru e de facia, și privesce la luptă noastră; și nu numai Ddieu, ci și tota lumea, angerii și omenii privescu la noi. „*Amu devenitu privelisceca lumii, și a angeriloru și a omeniloru.*“ (I. Cor. IV. 9). S. Antoniu avea de a suferi multe bataie, și cumplite boale dela diavoli, dar elu se luptă barbatiesce, ca unu ostasiu credintiosu alu lui Cristosu, și redicandu-si mintea la Ddieu, dise ca și candu l'ar vedé de facia: „*Unde erai bunude Isuse! unde erai? Pentru ce nu ai fostu aici dela inceputu, ca se vindeci ranele mele?!*“ și indata audî respundiendu-i unu viersu secretu: „*Antone! aici am fostu, dar am acceptatu reusirca luptei tale.*“ (Athan. in vita). Asiá Ddieu privesce la luptă noastră; acestu cugetu se ne insufletiesca la resistintia eroica, că-cu Ddieu e cu noi, și „*tote potemu in accl'a, care ne da noue potere.*“ (Fil. IV. 13). Credintiosu e Ddieu, și nu lasa pre diavolulu a ne ispití peste poterile nostre (I. Cor. X. 13); precum olariulu dice S. Efremu — scie prea bine, cătu tempu trebue se lase vasele in coptoriulu celu de focu, ca se nu fia neci prea arse, și asiá se crepe, neci se nu remana nearse, și asiá se fia usioru stricatiose, ci se fia de treba și de folosu; astfelu și Ddieu, Creatoriulu nostru scia prea bine, câte ispite potemu suferi noi vasele lui. Dereptu ace'a Iubitiloru! se nu perdeti curagiulu neci odata, ci: „*stati in contra diavolului, și va fugi dela voi.*“ (Jac. IV. 7).

2) Candu ne ispitesce diavolulu se ne aducemu a minte de credință, cu care suntemu detori imperatului nostru Ddieu, că cine nu scie dintre voi, că in S. Botezu toti amu juratu credintia lui Cristosu, și ne-amu lapedatu de satan'a. „*Imbracati-ve intru tote armele lui Ddieu, ca se poteti stă in contra intrigelor diavolului. Peste tote luandu sentulu credintiei, cu care veti poté stinge tote sagetele cele ardiatorie ale viclénului.*“ (Efes. VI. 11, 16).

3) Se ne aducemu a minte de trufia, de invidia cea nespusa a diavolului catra Ddieu și catra genulu omenescu. S. Joanu lu numesce pre diavolulu „*munte mare, cu focu ardiatoriu,*“; lu numesce: mare, pentru că asiá a graitu densulu odiniora: „*sui-me-voiu in ceriu, și voiu inaltia scaunulu meu de asupra steliloru, și voiu fi asemene celui prea inaltu*“ (Is. XIV. 13); lu numesce: cu focu ardiatoriu, pentra mani'a și individi'a sa catra genulu omenescu. Prin elu amu fostu scosi din raiu, prin elu ne venu tote relele pe pamentu, prin elu usioru potemu cadé sierfa și osendei eterne, deca nu vomu veghiá, deca nu ne vomu luptá? Dar cine dintre noi va fí ore atátu de lasiu se se de in manele dusmanului seu celui mai cumplitu de buna voia?!

4) Se ne aducemu a minte la fiacare ispită, ca diavolulu este slabu, nepotintiosu, și nu e in stare a strică numai celoru, cari nu se ferescu, cari nu i resista de felu. S. Augustinu dice, că diavolulu este asemene canelui legatu in lantiu, pote latrá, dar nu pote muscă pre nimene, fora

numai aceluia, care se apropia de densulu cu o cutezare nesocotita. S. Antoniu asemena pre diavolulu cu o pasere prinsa și legata; că-ci și diavolulu e prinsu și legatu de Cristosu. Se nu ne dăm dăra lui vointi'a noastră, și nu ne va poté strică nimicu. Frumosu ilustreza lucrulu acest'a unu piu scrietoriu basericescu (Abbas Achilles) cu asemenarea despre arborii libanului, care dupace din sine au datu securii toporisce, cu ajutoriulu aceleia toti fusera taiati. Arborii sunt sufletele nostre, securea este diavolulu, éra toporisce e vointi'a noastră; ne taiăm, adeca cademu in manele diavolului prin vointiele nostre cele rele; se nu dăm dăra toporisce securii, se nu dăm voi'a noastră diavolului, ca se nu fimu taiati; ci se lu respingemu dela noi, dicundu: „*Departa-te satana!*“ și nu ne va poté strică.

5) Se ne aducemu a minte, că diavolulu nu numai e slabu, ci e și fricosu. Diavoluln e asememene muierii celei guratice, care deca observa, că barbatulu ei e fricosu, capeta curagiu, se scola mai tare in contra lui, și i demanda; éra deca vede, ca barbatulu nu se spăria de dens'a, ci i sta in contra cu barbatia, mai multu nu prea cuteza, a se scolă in contra-i, ci i se supune cu blandetia. Pentru ace'a S. Gregoriu numesce pre diavolu *furnica și leu*, voidnu a insemnă prin acést'a, că diavolulu facia cu cei tari, cari i stau lui in contra barbatesce, este slabu ca și o furnica; éra facia cu cei cari se temu de densulu, e tare ca unu leu.

6) Se ne aducemu a minte cu ocașiunea ispiteloru de cunun'a nevescedita, care e promisa celoru cari se lupta cu resolutiune; cum fece S. Pavelu, care aproape de mortea sa, aruncandu o privire peste viet'i'a petrecuta, și alt'a peste ce'a ce-lu asceptă, poté eschiamă: „*Buna lupta m'am luptatu; cursulu l'am implinitu, credinti'a o-am paditu. De acum mi s'a pastratu mie cunun'a direptatii, care mi o va dá mie Domnulu, judecatoriulu direptu.*“ (II. Tim. IV. 8).

7) Se ne luptăm, luandu refugiulu nostru la postu și rogatiune, că-ci „*acestu feliu nu ese numai cu postu și rogatiune*“ (Mat: XVII. 20) și „*buna e rogatiunea cu postu și elemosina*“ (Tob. XIV). S. Ieronimu numesce rogatiunea o arma in contra diavolului, S. Antoniu dicea invetiaceiloru sei: credeti mie fratiloru, că satan'a se spaimenteza de priveghiarile celoru pii, de rogatiuni, de postu. Mantuitoriulu — dice S. Ambrosiu — a invinsu pre diavolulu, dupa ce postu mai antăiu patru dieci de zile, nu că dora nu l'ar fi potutu invinge și inainte de postu, ci ca se ne arate, că și noi numai atunci lu vomu invinge, deca amu invinsu mai antăiu carnea prin postu.

8) Se ne luptăm, cercandu scapare in semnulu crucii. Că-ci de ce se voru teme spiretele necurate mai tare, decâtu de semnulu crucii, prin care fusera invinse? Semnulu crucii — dice S. Ioanu gura de auru — este unu scutu imperatescu, care sustiene și respinge totu ataculu diavolescu. Éra S. Cirilu intaresce, că vediendu diavolii semnulu crucii, ca și candu aru vedé pre ensusi Domnulu Cristosu, semnulu santei cruci

erá arm'a, cu care reusí S. Antoniu triumfatoriu in luptele sale cumplite cu spiretele infernului. Prin semnul santei cruci au ruinatu crestinií altariile idoliloru. Din puterea acést'a neinvinsa a stei cruci si-trage originea sa datin'a frumoasa, ce domnesce la crestini, a se insemná in tote impregiurarile vietiei cu semnul stei cruci. Intrarmati sí noi cu semnul stei cruci nu avemu ce ne teme de íspitele diavolesci. „*Cuventulu crucii este nebunia celoru peritori, éra celoru cari ne mantuimu este puterea lui Ddieu.*“ (I. Cor. I. 18).

Aretatu-v'amu dar astadi Iubitiloru! lécurile sí modurile, prin cari poteti goní dela voi pre diavolulu cu íspitele lui. Stati dara in contra lui barbatiesce, sí ostiti-ve cu densulu fora frica, strigandu in tempu de íspita la Cristosu cu cei doi orbi din S. Evangelia de astadi: „*Fiiule alu lui Davidu! îndura-te spre noi!*“ sí rogandu-ve in tote dilele cu cuvintele, la cari ne-a invetiatu Cristosu: „*Tatalu nostru, carele esci in ceriuri, nu ne duce pre noi in íspita, ci ne mantuesce de celu reu.*“ Amin.

Dominec'a VIII. dupa S. Rosale.

Predica de secerisii

(de **Justinu Popfii**).

Detorinti'a de a fi cu multiumita catra Ddieu, — sí cum se se descópera acést'a?

„Frangundu panile, le-a datu invetiaceiloru, éra invetiaceii poporului; toti mancara sí se saturara.“ (Mat. XIV. 19, 20).

Ce scena maretia! Cel'a pre care lu veduramu Iub. Frati! nascutu in staulu intre animale, seracu, nepotintiosu sí necunoscutu, pre acél'a ni lu propune s. Evangelia de astadi in tota stralucirea puterii sí îndurarii sale ddieesci. Cete nenumerate de poporu si-parasescu locuintiele, sí alerga in desertu unde se retrase pentru pucinu Isusu cu invetiaceii sei, alerga, ca se asculte invetiaturele mantuitorie, cari sunau cu atât'a dulcetia sí farmecu rapitoriu depe buzele lui. Cuvintele ddieesci incaldiescu sí incanta animele multimii intru atât'a, încátu pareau cu totii ca legati de cuvintele lui, sí lu ascultau tota díu'a, fora a gustá nimicu spre stemperarea fomei loru.

Intru ace'a tempulu trece cu rapediune, sorele santiesce, umbrele noptii incepu a se scoborí dese sí intunecose pe pamentu, omenii invinsi de puterea fomie, ce i torturá, éra bucate nu aveau la sine, decâtu numai cincí pani sí doi pesci. Cine va poté ajutá aici? Cine altulu, decâtu acél'a, la alu carui cuventu se pleca muntii sí sbora stelele, a carui mana nutresce paserile ceriului, Mantuitoriulu înduratu. Oh priviti la elu in actulu maretiu alu puterii sale ddieesci. Demandandu ascultatoriloru, cari

erau la cinci mii, afora de muieri și de prunci, se se asiedie pe erba, luă cele cinci pani și doi pesci, și redicandu-și ochii la ceriu, le-a binecuvântatu, și frangundu panile, le-a datu invetiaceiloru, ca se le impartiesca poporului; și oh minune! acele cinci pani și acei doi pesci au ajunsu totororu, toti au mancatu și s'au saturatu; ba cu farmaturele culesse impura inca douespredece cosiuri. Poporulu stă uimitu de manifestarea poterii și indurarii ddieesci; sentiau cu totii, că Ddieulu și Creatoriulu s'a scoboritu a petrece in miediloculu faptureloru sale!

Iub. Frati! Ace'asi minune, minunea immultirii paniloru, facuta prin Isusu in desertu, se repetiesce din anu in anu in agrii nostri; că-ci Ddieu este acel'a care binecuvanta ostenelele nostre, care face, ca sementi'a aruncata in pamentu, se resara, se creasca, și se aduca fruptu immultitu. Ddieu este acel'a, care a binecuvântatu și estempu semenaturele nostre, și ne-a datu secerisiu manosu, ca se aiba toti ce mancă, și cu ce a se saturá. Cine se pota privi la siurele nostre pline, la stogurile frumose, ce se redica in curtile nostre, fora a i se aprinde anim'a de multiumita ferbinte catra Fiinti'a prea inalta, a carei mana nevediuata și indurata daru' osteneleloru nostre unu fruptu atâtu de imbucuratoriu!

Da Iub. Frati! Darurile și binefacerile nenumerate ale lui Ddieu, descoperite și in secerisiulu manosu de estempu, ne impun detorinti'a, a fi cu multiumita catra Ddieu, acést'a va fi partea I. a cuventarii mele de astadi; aratandu-ve in partea II. modulu, cum trebuie se se descopera multiumi'a nostra?

Éra tu Donne! pregatesce animele și buzele nostre, ca se sentimu, câtu de dulce, a multiumi' tie și a laudá numele teu celu santu.

I.

Sentiementulu multiumitei este plantatu aduncu in animele omenesci. Este unu ce dulce animei omenesci, a fi cu recunoscintia catra binefacatorii generosi, a-si aduce a minte de binefacerile loru, a resplati cu iubire, onorare și omagiu darurile maritimose primite dela densii. Cu anima aprinsa de multiumita recugeta fiulu bunu la braciile caldurose ale patiloru iubitori, binecuvântandu și in mormentu cenusi'a loru pentru ostenelele multe și spesele insemnate, ce le-au facutu intru crescerea lui corespundiatoria. Cu sentiementu ferbinte de multiumita cade veduv'a megnita cu orfanii sei delasati la petiorele binefacatoriului și aparatoriului seu; care i intinde mangaiare și mana de ajutoriu in starea-i parasita și trista. Cu espresiuni sincere de multiumita și binecuvântare petrece cersitoriulu din drumu pre caletoriulu induratu, care i intinde unu denariu, spre a-si stemperá fomea torturatoria, și a-si carpí strantiele, ce i acopere trupulu schilavitu etc.

Ci acum deca și binefacerile singuratece ale omeniloru aprindu in animele nostre foculu recunoscintiei și alu iubirii; cu câtu mai vertosu

trebuie se nutrimu acestu focu sacru de multiumita in piepturile nostre catra acea Fiintia inalta, din alu carei sinu parintiescu se reversea peste noi din anu in anu, din di in di, din clipita in clipita, atate daruri si binecuentari?! Toti suntemu detorisii lui Ddieu. Totu ce suntemu, totu ce avemu, este bunetatea lui Ddieu. Bunetatea lui Ddieu este aerulu, care lu sugemu spre vietia; bunetatea lui Ddieu este pamentulu, pe care calcamu; bunetatea lui Ddieu este, care ne imbraca, ne adapa si ne satura. Bunetatea lui Ddieu este, care a pusu angeri, ca se ne padiesca, sore, luna si stele, ca se ne lumina, plante si animale, ca se ne nutresca si se ne sierbesca. Ce'a ce nu pote tat'a, nu pote mam'a pentru fiulu seu, ne intinde Ddieu in bunetatea si indurarea sa nemarginita. Secerisiulu de estempu inca este o adeverintia poterica a indurarii sale catra noi. Amu semenatu cu sperare si temere; cu sperare si temere amu asceptatu fruptulu lucrului nostru; si eta astadi privimu nu cu sperare, nu cu temere, ci cu piepturi pline de bucuria la frupturile manose, adunate depe agrii nostri. Venit'au venturile, si au imprasciatu sementi'a aruncata in pamentu; venit'au paserile ceriului, venit'au vermii pamentului si au predatu din ea dupa placu; venit'a iern'a frigurosa, si o-au nadusitu in pamentu; venit'a primaver'a, si candu cresceau semenaturele mai frumosu, le-a acoperitu cu valuri de apa; acusi le ameninti'a secet'a, a le vescedi, acusi ploile multe, a le putredi, acusi grandinea, a le bate la pamentu; si intre atate elemente dusmanose semenaturele nostre au crescutu totusi, au produsu spice imbelsiugate, si eta ca resplatescu in prisosintia grauntulu semenatu.

De unde acest'a Iub. Frati! de unde?! Care este poterea nevedinta, ce veghia asupra loru, ce fece se resara grauntiele putredite, se cresca, si se se coca?! Ore fost'a in poterea nostra, a mand'a si macar odata sorelui, ca se incaldiesca cu radiele sale pamentulu? Ore fost'a in poterea nostra, a dispune cu rou'a si nuorii ceriului, ca se ude semenaturele nostre? Ore fost'a in poterea nostra, a pune frene furtunelor, ca se nu se apropie de hotarulu nostru, si ceteloru necunoscuta ale vermiloru, ca se nu prede in agrii nostri?! Oh intru adeveru, deca semenaturele nostre erau incredintiate numai grigii omenesci, acum amu fi seceratu plangundu acolo, unde amu semenatu cu sperare. Unde este dara poterea inalta, care fece, ca se se adune immultitu in siurele si stogurile nostre sementi'a aruncata in pamentu?!

Unu invetiatoriu promise odiniora invetiaceiloru sei cu inceputulu secerisiului, ca le va arata o mesa mare, la care se ospeta si se satura cetati si sate intregi cu omenii si animalele loru dimpreuna. Pruncii se minunau de promisiunea acest'a, si asceptau cu nerebtare implinirea ei. Invetiatoriulu i sui odata in verfulu unui munte naltu, si lasa se privesca de acolo mai indelungatu peste agrii manosi, ce se intindeau pe sub munte pana pe departe, plini de frupturi imbelsiugate; apoi le grafi: „Vedeti filoru! acest'a e mes'a mare, care o asterne bunulu Parinte cerescu in

fiacare anu pentru creaturele sale. Noi toti suntemu ospetii lui, si pre toti ne satura in prisosintia.“

Asiá este Iub. Frati! Ddieu este acel'a, care a veghiatu si estempu cu ochi indurati asupra semenatureloru nostre, care fece se resplatesca pamentulu in prisosintia ostenelele si sudorile nostre; care a asternutu mes'a mare, si si-a deschisu manele sale indurate, ca se impartiesca totororu, si se sature pre toti: „*Ochii totororu aspira la tine Domne! si tu le dai nutrimentutu loru in tempulu seu; tu deschidi man'a ta, si saturi pre toti ce traescu cu multiumire.*“ (Ps. DXLIV. 15, 16). „*Impartit'a si a datu seraeiloru.*“ (II. Cor. IX. 9).

Au nu este destulu indemnu acest'a Iub. Frati! ca privindu la bucatele frumose adunate in curtile nostre, se cademu in genuchie, si se rostimu cu buze tremurande multiumita Ddieului nostru prea induratu?! Cine altulu merita ore multiumit'a nostra ca densulu?! Ce avemu — intrebu cu s. Pavelu Apostolulu — ce nu amu fi primitu dela densulu?! Si multiumit'a nostra trebue se fia cu atátu mai mare, cu atátu mai ferbinte, cu câtu amu fostu mai nedemni de darurile multe primite din manele lui parintiesci. Ore amblat'amu noi in cararile lui Ddieu? Lipitune-amu ore cu incredere si iubire fiesca de baseric'a lui santa? Cercat'amu ore cele ceresci, séu cá uitandu ceriulu si pre Ddieu ne-amu cufundatu cu totulu in grigea celoru pamentesci?! Se dice in s. Evangelia, cá de si amu implinitu tote, totu nu suntemu alta, decâtu servi nedemni; ah! ce nume vomu aflá atunci pentru noi, cari amu amblatu si in acestu anu in umbrele mortii, facendu faptele intunerecului? Si cum a respunsu Ddien la pecatele nostre? Binefacatorii si partinatorii nostri pamentesci si-retragu dela noi manele ajutatorie, deca i vatemámu; nu asiá, oh nu asiá fece cu noi Ddieu! Noi l'amu uritu, Ddieu ne-a iubitu; noi amu blastematu numele lui celu santu, Ddieu ne-a numitu fiii sei, si si-a adusu a minte de noi, si pana ce noi amblamu pe cali retecte, despretiundu mandatele lui, indurarea lui a planatu nevediuta peste hotarul nostru, binecuventandu ostenelele nostre.

Se fimu dar multiumitori Iub. Frati! lui Ddieu pentru darurile ne-numerate, ce le reversa neincetatu peste noi fiii sei nedemni, si acum se i intonámu destinsu multiumita recunoscatoria pentru secerisiulu manosu, cu care ne-a binecuventatu in anulu acest'a. „*Laudati pre Domnulu, cá-ci este bunu, cá-ci in vécu tiene indurarea lui.*“ (Ps. CXVII. 1). „*Multiumiti de tote, cá acést'a e voi'a lui Ddieu intru Isusu Cristosu.*“ (I. Tes. V. 18). Nimicu nu dore atátu de aduncu, ca ran'a, ce ti o infige cel'a, pre care lu iubesci. Si ce ar poté fi mai dorerosu pentru Ddieu, decâtu nemultiumit'a acelor'a, pre cari i imbracisia cu iubire parintiesca. Unu crestinu nemultiumitoriu este asemene unui paganu, cá-ci acest'a: „*cunoscundu pre Ddieu, nu l'a maritu ca pre Ddieu, neci i-a multiumitu.*“ (Rom. I. 21).

Aducundu multiumita lui Ddieu pentru binefacerile primite, nu

numai că ne implinim o detorința sântă, către cel mai mare binefacătoriu al nostru, și totu odată ne pregătim calea la noue și noue binecuvântări. Prea frumosu dice S. Ioanu gura de aur, că multumit'a este o comoră nesecată. Celu ce este zelosu în multumit'a către Ddieu, acel'a este fericit în primirea darurilor lui. Multumit'a este ca și agrulu fructuitoriu, care pentru pucina sementia ne respalesce cu sute de fructuri. Multumit'a este chiea, cu care deschidem vistieria îndurărilor lui Ddieu. Tote fluviile curgu în mare; marea nu are lipsa de ele, și le împartiesce érași pe tota faci'a pământului. Astfelu cându aducem noi multumit'a noastră lui Ddieu, prin acést'a reversăm érași în sinulu lui totu, ce amu primitu dela densulu. Dar Ddieu nu are lipsa de acést'a, și éra le reversa peste noi în mesura immultita. Oh fericit sufletulu multumitoriu, că acel'a odinesce linu pe sinulu lui Ddieu, ca unu pruncu pe sinulu mamei sale, gustandu și sentindu, ce dulce e Domnulu.

Se vedemu înse acum Iub. Frati! cum trebuie se se descopera multumit'a noastră către Ddieu? despre ce în partea

II.

Între toate simțimentele, de cari este capace anim'a omenească, foră îndoieia neci un'a nu este atât de dulce, atât de fericitoria, ca bucuria curată, fiescă de Ddieu, de iubirea și îndurarea lui părintească arătată prin atâte binefaceri către noi. Ce fericire, ce mangaiare petrunde sufletele noastre la cugetulu, că noi suntem fiii lui, aproape purure de anim'a și grigea lui părintească. La acestu cugetu genunchielele noastre se pleacă de sine și cadu la pământu înaintea Fiintiei înalte; éra animele noastre ieu aripe, și sbora la Ddieu, și se pierdu în adorarea mută a iubirii sale portatorie de grige.

Asiă dara multumit'a noastră către Ddieu, trebuie se se descopera mai întâiu în *animele noastre*, simțindu neîncetatu în animele noastre prețulu înaltu al darurilor și binecuvântărilor nemeritate, ce le-a reversatu Ddieu peste noi. Decă voiti a trăi fericiti și îndestuliti, atunci pastrati acestu simțimentu de multumita, pastrati aducerea a minte de darurile nenumerate, ce vi le întinde man'a nevediuată alui Ddieu, neîncetatu viuă, neadornită în animele vostre. Reinnoiti acestu simțimentu de multumita, acést'a aducere a minte, în fiacare di, în fiacare ora a vietiei; reinnoiti acestu simțimentu de multumita, acést'a aducere a minte destinsu astadi, cându reprivim cu bucuria la darurile unui anu întregu. Aduceți animele vostre, și le puncti aci pe altariu, ca o sierfa de multumita lui Ddieu pentru secerisiulu manosu, cu care ne-a binecuvântatu.

„Anim'a infranta și umilita Ddieu nu o va urgisi.“ (Ps. L. 19).

Dar Iub. Frati! Din prisosinția animei vorbescu buzele. Cum ar fi cu potinția a cugetă la darurile nenumerate ale lui Ddieu, a-si simți aprinsa anim'a de fiacără multumitei adunce, foră a-i dá acestei multumite

espresiune în cuvinte premaritorie?! Multiunit'a noastră către Ddieu trebuie să se descopere dar a două ora *prin buzele noastre*. Omul petrunsu de multiunita către Ddieu și-redica ochii la ceriu, și până ce anim'a-i se perde în adorarea năta a bunetății ddieești, buzele i se deschid de sine spre lauda, și striga la ceriu închinându-se cu umilităția: Oh Ddieule! câtu ești tu de bunu, câtu ești de înduratu! Marire, lauda și multiunita ție în eternu! Pentru ace'a veniți Iub. Frati! să descoperim și noi astăzi ca totu de un'a înainte tronului ddieescu în rogațiune sântă simțimintele de multiunita, de cari redunđa animele noastre, și reprivindu peste fructurile îmbelsugate, ce le-amu adunatu estempu din îndurarea lui Ddieu depe agrii noștri, să strigăm din adunculu animei: Domne înalte! mare ești tu, și nemesurata este bunetatea ta către noi servii ței nedemni. Onore, multiunita și închinățiune Maieștății tale! Oh nu lasă Domne! să te uităm neci odată, nu candu resare cu sembire amicale lumin'a dîlii, nu candu esim la lucrurile noastre, nu candu ne punem la masa, a gustă din darurile tale, nu candu ne reîntorcem osteniți la culcusiurile noastre, și destinsu se nu te uităm astăzi, candu medităm chiaru despre bunetatea ta, ce ni o-ai arătat în secerisiulu îmbucurătoriu, că-cî tote veni dela ține Domne! care nu te uiti neci odată de fiii ței. „*Veniți să cântăm cântare de lauda Domnului. Să lu întempinăm cu multiunita. Că-cî elu este Ddieulu nostru, și noi suntemu poporul pasiunii lui, și turn'a manei lui.*“ (Ps. XCIV. 1—7). „*Laudă-voiu pre Domnulu în totu tempulu; laud'a lui pururea în gur'a mea.*“ (Ps. XXXIII. 2).

E frumosu, e prea frumosu Iub. Frati! candu anim'a se topesce de multiunita ferbinte înainte lui Ddieu; e frumosu, e prea frumosu, deca se deschid pline de bucurie buzele, ca să descopere și cu cuvinte simțimintele multiunitorie ale animei. Dar atât'a încă nu e de ajunsu. Omul trebuie să si-descopere multiunit'a să fieșca către Ddieu pentru darurile primite și în *fapta*. Era multiunit'a noastră să descopere și în *fapta*

a) *deca folosim spre scopuri bune și după voi'a lui Ddieu binefacerile primite dela densulu*. Noi suntemu numai administratorii bunurilor noastre, Ddieu e posesoriulu adevăratu, care va cere odinora sama dela noi despre întrebuintiarea lor. Dar cum va stă înainte scaunulu judecătorescu alu lui Ddieu, și ce va răspunde acel'a, care si-resipeșce averea să fora precegetare în mâncare și beutura, în lăcuș și desfrenare?! „*Celoru avuți demăndu — dăce S. Pavelu — se nu puna temciu în nesigurănti'a avuției, ci . . . se făca lucruri bune, se se înăvutiesca în fapte bune, se făa dărnici și împărtășitori, agonisindu-si temelă bună în véculu celu venitoriu, ca se dobândesca viet'a eterna.*“ (I. Tim. VI. 17—19). Asiă dăra ve rogu Iub. Frati! cu acel'asi mare Apostolu: „*facerea de bine și împărtășirea se nu uități, că astfelu de șierfe sunt bine placute lui Ddieu*“ (Evr. III. 16).

Multiunit'a noastră către Ddieu să descopere mai departe în *fapta*

b) *deca tienemu mandatele lui*. Au pentru ace'a este densulu Ddiu nostru, ca noi se traimu patimeloru pecatoase? Au pentru ace'a si-a deschisu densulu braciulu seu, ca noi se amblâmu cu anima impetrita inaintea lui?! Au pentru ace'a privesce densulu cu indurare la lipsele noastre, ca noi se i infigemu noue si noue rane prin calcarea mandateloru lui?! A iubi pe Cristosu pana la resuflarea din urma, a ascultá viersulu lui, a calcá in urmele petioreteloru lui, a portá crucea lui, a traí si a morí lui, eta Iub. Frati! cea mai buna multiumita, ce o potemu aduce lui Ddiu pentru binefacerile sale nenumerate.

Si acum petrinsi de asemenea sentieminte, se ne redicâmu sufletele la ceriu, si se ne rogâmu dicundu:

Domne atotpotinte! celu ce ai reversatu darulu teu peste agrii nostri, si ai binecuventatu in bunetatea ta ostenelele noastre cu unu secerislu atátu de manosu; o reversa darulu teu si peste pamentulu animeloru noastre, ca se pera din elu tota neghin'a si burian'a pecatelorú, si se creasca, se sporesca in elu numai graulu celu curatu alu fapteloru bune spre mairrea ta si mantuirea nostra. Amin.

Predice ocasionali.

Predica la mortu

(din script. rep. **Luc'a Popu Munténu**).

„Desiertatiunea desiertatiunilorú si tote sunt desiertatiune. (Ecles. I. 2).

Tota bunetatea trupului si a sangelui sta in vietia lunga, in desfetari, in fiii, consangeni si afini (némuri). Pentru placerea acestor'a oh! de câte ore paresimu legile naturei si ne ingreunâmu cu pecate sufletulu nostru. Satan'a ne momesce ca pre protoparintii nostrii, ca se guste mintea nostra din pomulu opritu, se saturâmu trupulu nostru din desfetarile oprite, cà nu vomu morí, ei vomu traí inca lungu tempu, pentruca trupulu nostru e inca intregu, sanetosu si teneru. Ma odiniora trece amagirea si vine insielarea; ca unu viforu ghiaciosu vine mortea, si ventura tote cu arip'a sa negra, vietia pare a fi fostu unu visu turburatu a carui tredire e infricosiata; speranti'a, se infrange, cade, se restorna; placerea, surisulu de placere recesce pe buze! Atunci omulu ce pote face alt'a de càtu a dice cu Adamu asternutu cu anima franta pe trupulu rece alu fiulu seu Avelu: tu sierpe blastematu, discordia ceriului si a pamentului! unde e promisiunea ta, cu carea ne-ai insielatu spre gustarea pomului opritu, cà „*nu veti mori!*“? — Acést'a insemna a nu mori? privesce acestu trupu! unde e puterea, vietia, sentirea, miscarea, cuventarea si tota voitiunea sa? Acést'a insemna a nu mori? Unde e promisiunea ta, cà se voru deschide ochii vostri, si veti cunosce binele si reulu, ca si Ddiu! Éca deschisu-s'au ochii acestui trupu, candu au

adormitu pe veci? s'a facutu asemenea lui Ddieu acest'a, candu a devenitu unu cadavru strivitu, mutu ca pamentulu? a invetiatu a cunosce binele și reudu candu elu e sierf'a vermiloru și a putrediunii?! . . . Oh! se mai credemu ore in speranti'a amagitoria, că vomu trai inca lungu tempu? Au nu avemu in tote dîlele esemple triste, că vieti'a omenesca e o vanitate trecatoria, că ce e astadi, mane nu esiste mai multu? Acusi unu betranu caruntu scapa cîrgea din mana și cade in mormentu, acusi unu teneru voinicu se surupe junghiatu de cos'a fatale a mortii, acusi unu copilasiu se stinge, recesce și more pe braciulu mamei sale.

Asemene și tota frumseti'a tota mundra trupesca nu e de cîtu vanitate peritoria. Priviti acestu cadavru, peste care flutura mortea, solulu premergatoriu alu judecatei. Acestu trupu de juna (s'eu june) pucinu mai nainte in decorea frumsetiei sale atrase ochii totororū asupra sa, aprinse simpatia și amore in omeni, și éca acuma toti se ingrozescu și fugu de densulu. Acést'a juna pucinu mai nainte fu admirata de toti, fu asemenata cu nimfele și zinele; ochii ei straluciau ca doi demanti, faci'a și buzele sale rideau ca nisce rose in florite, perulu seu sclicia ca nisce fire de auru, umerii sei se resfaciau ca eburulu, vocea sa se intrecea cu canteculu filonelei; — și acuma unde sunt acei ochi lucitori? unde buzele de coralu? unde faci'a de bujoru? unde umerii albi și membrele delicate? unde vocea sonora? unde atât'a frumsetia? . . . tote s'au vesteditu și s'au urititu. Toti se întoreu de catra acelu trupu acuma, nimene nu voicesce se lu mai contempleze. Tu june, care ai fostu aprinsu de amore, vina și vedi: ce ai iubitu! Vina servule lingusitoriu, servitoria, canta și saruta man'a domnei tale! Ce fugiti, ce ve indepartati de dens'a? . . . Oh ce desiertatiune a admiră trupulu și a se face servulu lui! ce vanitate e frumseti'a și mundry'a trupului! Intieptulu Tertulianu scrie, că in loculu unde a statu Sodoma se facu mere frumose la privirea din afara, inuse deca le atinge cineva se prefacu in pulbere și cenusia. Asiá și trupulu omului, care cresce atâtu de pomposu pe pamentulu acestei Sodome mari, indata ce lu-atinge man'a mortii se preface in pulbere și cenusia, frumseti'a se preface in uritiune; in scurtu pere totulu ca farmeculu de o clipita.

Ce se mai dicu de bunetatea, ce o afla vieti'a trupesca in consangeni și afini? Ore nu e vanitate a se increde in acestia, candu sci că ei nu te petrecu decâtu pana la mormentu, și vai adese ori te parasescu in doreri, pucinu se ingrigescu de vindecarea ta trupesca cu atât'a mai pucinu de cea sufletesca, și candu ti-ai inchisu ochii, de abia ascepta se veda cum acopere pamentulu renasitiile tale, ca se se imparta de mosi'a ta. Sufletulu teu megnitu in daru striga din alta lume cu Iobu: indurati-ve, indurati-ve spre mine, voi amicii mei de acolo! Vocea ta lamentosa nu petrunde in anim'a celoru de aici. Acestia dorere! nu cugeta mai multu la tine, la sufletulu teu; nici unu suspinu, nici o rogatiune nu se redica din anim'a loru pentru tine. Ei judeca a fi facutu destulu, că te-au invelitu intr'unu sacu s'eu panza și ti-au pusu trupulu su pamentu.

A sciutu Saladinu, imperatulu egipteanu acést'a, dreptu ace'a înainte de a mori a demandatu ca se i acatie camesi'a de morte pe o paranga si se o porte prin castru strigandu catra poporu, cà numai acést'a duce Saladinu imperatulu Egiptului cu sine din tote tesauarele (avutiile) sale. Asiá si cei ce se radima in bunetatea consangeniilor si a afiniloru, adese nu duc altu semnu de iubire de la densii candu pleca pe calea eternitatii decâtu cati-va coti de panza udata de lacrimi mintiunose, si despre astufeliu de neanuri dice Cristosu cà inimicii omului sunt domesticii (casnicii) lui (Mat. X.); la acestia a cugetatu profetulu incoronatu candu a lamentatu: mai multu decâtu inimicii am devenitu ocar'a veciniloru si spaim'a cunoscutiloru mei, si cari m'au vediatu, au fugitu de mine; am fostu uitatu in anim'a loru ca celu ce a moritu (Ps. XXX.). — E orbia dara a pune fal'a sa numai in consangeni in astufeliu de consangeni, in cari nu bate anima iubitoria, in cari nu se nasce barem o rogatiune ferbinte pentru sufletulu teu, a face tote pentru densii, a aduná pentru densii si pentru sufletulu propriu a nu aduná nimica. — Indreptati calea Domnului! ne striga noue mortea precum a strigatu Joanu botezatoriulu lenga ap'a Iordanului. Toti avemu a intimpiná pre Domnulu, deci trebuie se indreptámu calea Domnului prin binefaceri, prin elemosine, prin portare buna morale, prin ostenela multa, si ca se nu fia desiertatiune increderea nostra in fii si in consangeni, in fii se plantámu sementi'a divina a credintiei crestine si in consangeni se sternimu iubirea, ca densii se binecuvante si se se roge pentru sufletulu nostru candu va stá in faci'a judeciului. —

Si acum se vorbescu despre cea mai mare vanitate, despre marirea, despre pomp'a lumescá.

Trupulu mortu nu lu potu suferi multu tempu pe pamentu, ci lu-ingropa. Ací se finesce tota marirea si tota pomp'a; acést'a merge numai pana la pragulu mormentului; ba adese multi nu se potu impartasi nici de cea din urma onore, multi dintre acei cari in vietia au venatu totu dupa gloria. Scimu din Cartea lui Ddieu, cumca regi mari si regine au avutu immormentare miserabile séu cadavrulu loru a fostu sfasiatu de cani, ca Iesabelu, séu au fostu aruncati afora pe port'a cetatii in gunoiu ca Ioachimu regele Iudeci. Apoi de si primesce cineva o immormentare pomposa, ce e ace'a alta decâtu falfaitulu de aripe a unei paseri, caro trece rapede prin aeru si nu se mai afla nici o urma dupa dens'a? — Si de lasa cine va dupa sine renume si memoria buna, acést'a nu tiene multu la omeni, séu de pereneza in seculi glori'a cuiava, ce folosu aduce celui mortu, mai alesu candu sufletulu lui pote cà e osenditu in ceriuri. Ce folosesce lui Aristotele si lui Alesandru celu mare renumele ce lu-au pe pamentu? se marescu unde nu sunt si se tortura acolo unde sunt.

O ce omeni imbecili sunt acei, ce veneza pomp'a si marirea lumii din tote poterile, si negrivescu a castigá meritele gloriose sufletelor loru, cà-ci de castiga tota marirea, ace'a nu pote fi atátu de mare, se nu incape

intr'o groapa de câti-va coti. Mortea arata aeve, dice Iuvenale câtu e de mare omulu, candu Judele lumii indesa Alesandri mari intr'o groapa mica. Se audîmu laudele, ce fecera filosofii pe mormentulu lui Alesandru, care s'a numitu pre sine fiulu zeului Joe, si se laudá cu ace'a, cá a impartîtu lumea cu Joe. Éca! a dîsu unulu, eri intregulu pamentu n'a fostu de ajunsu lui Alesandru, acuma patru coti de pamentu i sunt destuli. Eri, a dîsu altulu, mantuí Alesandru pre multi de la morte, si astadi pre sine insusi nu s'a potutu mantuí. Alu treilea vediendu cosciugulu seu de auru a dîsu: eri a adunatu Alesandru comora de auru si astadi elu e comor'a cosciugului de auru. Alu patrulea a dîsu: eri a apesatu Alesandru pamentulu cu puterea sa, si astadi pamentulu lu-apesa pre densulu. Era Olimpia, mam'a lui Alesandru vediendu-lu cum jace mortu, asiá l'a plansu: O fiulu mieu! tu care ai voitu se cuceresci chiaru ceriurile, acum n'ai nimicu.

Asemene a meditatú si S. Augustinu standu peste criptele imperatorilor: imperati potinti, unde e coron'a, unde e sceptrulu, unde e tronulu maririi vostre? de voi s'au cutremuratu principi si cetati, voue vi s'au inchinatu popore, si acuma jaceti inchisi intr'o camera de trei coti pe franturele tronului, sceptrului si coronei vostre! Precum a pusu Ddieu undeloru tiermuri de stance, dîcundu marii: pana aci si nu mai departe, aci se se franga valurile tale turburate (Iobu XXXVIII); asiá a pusu hotaru pompeii si maririi colinea mormentului, ca pana aci se merga si aci se se opresca si se cada in ruine, aci se pice peste olalta sceptrulu regiloru si cârgea cersitoriloru.

Contempla mormintele, dice S. Augustinu (III. de nat. et grat.), si vedi de cunosci pre domnu si pre servitoriu, pre avutu si pre seracu; nu vei cunosce, cá pulbera din morminte e un'a ca alt'a (Alf. reg. Arag.). Si precum in jocula da siacu antáiu vine regele, apoi regin'a, apoi vinu calaretii, curierii, ostasii, tieranii, — inse candu se gata joculu, tote figurele fora deschilinare se arunca in scatula; asiá si pe campulu de jocu alu victicii, unulu intrece pre celu alaltu in rangu, inse candu se gata joculu toti se arunca gramada peste olalta.

Intieptulu Diogenu a cercatu osamintele mortiloru, ca se faca destingere intre osele domniloru si ale seraciloru, inse fora sucesu, dreptu ace'a a dîsu lui Alesandru celu mare, candu acest'a vení la densulu, cá a cautatu destulu se alle, cari sunt osele regelui Filipu, tatalui lui, dar nu le a potutu alege. Cutare nobile ingamfatu dise, cá capetinele frumose albe sunt ale nobililoru (nemesiloru) si cele urite negre sunt ale tieraniloru, atunci nebunulu de curte alu nobilelui, vediendu pe spandiuratori unu scheletu cu capetina alba intrebá pre domnulu seu: domnule ore si acestu peccatosu a fostu nobile? . . . Nebuna credintia a se tiené cineva mai bunu decâtu confratii sei, candu toti avemu aceasi trecere eterna din lume „Si eu sum omu moritoriu, asemene totororu“ (Sap. VII.). O vana superbia a calcá su pitiore pre celu debile si nepotintiosu, pre celu miseru

sî seracu, candu natur'a ne aduce pe totu minutulu a minte, cã va veni tempu, candu posteritatea va trece calcandu cu petiorele peste pulberea nostra! Oh voi, cari treceti pe lenga morminte, cautati la pulberea de giosu, sî dîceti cu cuvintele Stei. Baserice: „*Adu-ti aminte cã pamentu esci sî in pamentu te vei rentorce!*“

Éca Tr. A.! cu aceste mortea predicatoriulu funebrele si-a finitu sentinti'a asupra mortului; ni-a aratatu chiaru, cumca tote sunt desiertatiune cãte se facu in lume sî pentru lume; desiertatiune tota desfetarea trupului, tota legatur'a sangelui sî tota pomp'a lumii. Tote aceste ni le demustra acestu cadavru, ce sta inaintea nostra; si repausatulu (repausat'a) pote rosti despre sine cuvintele psalmului: „*Am devenitu ca unu vasu spartu; in anima toti m'au uitatu*“ (Ps. XXX.) cã-ci precum vasulu celu scumpu de se sparge, proprietariulu se vaita sî lamenteza dupa densulu, mai apoi inse lu-aranca in gunoiu, asiã sî candu more omulu, lu-gelescu sî luplangu rudeniele, dupa acea inse ingropa in pamentu sfarematurele trupului seu, sî tote sunt uitate. — Deci, Tr. A.! se ne apropiãmu de acestu trupu, cum s'au apropiatu solii Jidoviloru de S. Ioanu Botezatoriulu, sî se i punemu acést'a intrebare: „*cine esci tu?*“ tu esci acea fiintia admirata sî iubita de toti, inaintea careia lingusitorii si-plecau genunchii loru? Sî ce va respunde? — „*Nu sum!*“ Tu esci acelu june (juna) care ai farmecatu pre toti prin gratiile tale? Va respunde: „*Nu sum!*“ Asiã dara cine esci sî ce esci tu? — „*Eu sum vocea celui ce striga in desiertu!*“ Eu stau sî strigu pe desiertulu mortii! — Sî ce strigi tu? — „*Indreptati calea Domnului!*“; tieneti penetintia, pana a nu veni Domnulu spre a dá fiacui dupa faptele sale; cã-ci ce sum eu, curundu veti fi si voi: pulbere, cenusia! nu ve incredeti in sanetate, cã sanetatea va trece sî veti mori! nu ve incredeti in frumseti'a sî mundri'a trupului, cã va trece! anici, consangeni, afini adese ve parasescu sî iute ve uita! nu ve incredeti in pomp'a sî marirea lumii, cã tote apunu in mormentu! — ci ve incredeti in Dlu Cristosu, care nici candu nu ve lasa, de i serviti cu credintia. Temeti-ve de Ddiu sî tieneti mandatele sale, cã-ci aceste numai facu pre omu, in aceste consta totu binele sî tota fericirea omului. Amin.

Predica la mortu.

(Din scriptele repausatului Luc'a Popu Munténu).

La mortea unui betranu.

„Fa acum cu mine Domne! dupa voi'a ta, si ie sufletulu meu, ca se moriu si se me prefacu in pamentu, cã mai bine mi-este mie a mori decâtu a trai.“ (Tobia III. 6).

Mortea nu e alta decâtu desbinarea sufletului de catra trupu. Mortea încãtu strica cu reutate natur'a sî desface impreunarea trupului sî a sufletului e consecinti'a pecatului, comisu prin intrig'a diavolului. Desi

mortea nu posedea nici o substantia și prin urmare nu are facultatea de a lucra după voia sa liberă, iotusi întipuirea omenesca i-a atribuitu tote însușirile unui despotu erudu, facându-o fiintia reală, carea cutriera ruinandu totu pământulu. Noi ne întipuiam mortea ca pre unu domnu potinte alu întunerecului, care n'are ochi se privesca la frumseti'a omeniloru, n'are urechi, cari se auda rogarea lor și n'are anima, carea se se indure spre plansulu lor; ma are putere de a restornă trupurile gigantice ale Goliatilorului și de a frange tari'a Samsoniloru; cu vocea sa întuneca mintea barbatiloru și cu suflarea sa vestediesce frumseti'a femeiloru; pre toti i terec in pământu și i da preda vermilorului. Mortea o reprezentăm gola, pentruca ei nu i trebuiesc hain'a și avuti'a nimenui; cosa porta într'o mană, cu carea culca pre omeni ca pre florile câmpului, in cealalta mană are orologiu (orariu), pentruca ea fiindu in aternare de la Domnulu înainte de tempulu detiermuritu de la Ddieu nu pote curmă vietii'a nimenui (Iob. XIV. 5). Mortea e carneficele omeninii și in oficiulu seu funesta are putere fatală. Ca la siese mii de ani sunt de candu se nascu din invidi'a și din ur'a lui Cainu catra frate-seu, și de atunci puterea sa nimicu n'a scadiutu, arm'a sa nu s'a stirbitu, pe stégulu seu negru și acuma sta scrisa sentinti'a sa neindurata: „*Toti trebuie se moriti, gratia nimenui nu dau.*“ Man'a sa otielita și astadi sugruma giuti și popore, arm'a sa și astadi picura de sangele a mii de sierfe, mila nu are de nimene; ea esecuteza cu spaima și cu cutremuru o lege a firii, careia ne amu supusu prin pecatu.

Cumca mortea urmeza punctuale oficiulu seu, priviti, la acestu coseiugu, ce jace naintea nostra; ea a venitu din tramiterea lui Ddieu ca se strapuna pre confratele nostru (N. N.) din acésta lume, că-ci a sunatu or'a, — au venitu betranetiele, betranetiele, cari sunt frumoșe și onorabili in sine și placute inaintea lui Ddieu. — Iertati se ve aratu acest'a, și ve rogu fiti cu atentiune!

Frumoșe și venerabili sunt betranetiele ajunșe prin darulu domnediescu. „*Eu lu voiu eliberă și lu-voiu asicdiă in onore; cu prelungire de dilc lu-voiu satură, și lu voiu face se vedu ajutoriulu meu*“ (Ps. XCI. 16), fericiti sunt cei ce au ajunșu anii betranetiloru in temerea lui Ddieu, că-ci pacea i încungiura și vedu fiii filorului lor (Ps. CXXVIII. 6). Considerandu betranetiele din partea fisica, ele sunt molește și supuse la multe patime și doreri, după dicerea antica ele nu sunt decâtu unu morbu continuu și solulu mortii, ele sosescu ca dilele de tomna despoindu populu trupescu de tari'a, de verdetia și de frumsetia; éra din partea morale betranetiele sunt adeverate dile de secerisiu in fapte bune, in svaturi, in îndreptari și invetiaturi folositorie, că-ci betranii pe câtu sunt debili in corp, pe atât'a se întarescu, crescu și rodescu in minte. Pentru ace'a de demultu erau venerati și destinsi betranii, pentru etate, și svaturile lor erau considerate, „*Inaintea celui betranu te redica și onoreza faci'a lui*“ dice Domnulu (Lev. XIX. 32); pre densulu nu lu muștră, ci lu-

intempina cu blandetia, — cei mai teneri trebuie se asculte de cei betrani (Iob. XXXII. 6) și trebuie se primesca svaturile lor (I. Reg. XII. 8). Totusi pe câtu sunt de onorabili betranetiele pe atât'a sunt de nesuferibili pentru natur'a nostra debile omenesca, și adese nu sunt de câtu necesari și ostenela (Ps. XC. 10) uneori batjocurite și ocarite de catra cei reutatosi.

Tr. A.! omenii betrani sunt de trei plese: Unii sunt dupa tempu betrani, ma dupa minte prunci, despre cari Isaia profetulu graiesce asiá: „*Prunculu more in etate de o suta de ani, peccatosulu inse de și ajunge o suta de ani, se osendesce*“ (Isaia LXV. 20). Sunt omeni, cari au peri carunti, ma in mintea lor nu e intiepletiune. Adeseori betranii pierdu in precepere și a dou'a ora devinu prunci. Ioanu Sleidanu in betraneti'a sa a uitatu numele seu și alu fiiloru sei, Giorgiu Trapezuntiu desí a fostu in teneretie unu barbatu cu sciintie mari totusi in betranetia a uitatu și literele. Altii sunt dupa tempu pruncii, ma dupa minte betrani, pentruca nu dilele și anii, nu perii carunti li-au castigatu respetulu și onorea ei viet'i'a nepetata și lucrarea lunga, neobosita; unii ca acestia pucine dile petrecu, inse traiescu seculi indelungi in memori'a posteritatii. In sufletulu seu acel'a e betranu, care e plinu de intiepletiune ca Daniilu celu teneru de ani, inse dupa mintea sa profetulu unui poporu.

Altii atâtu dupa tempu câtu și dupa minte sunt betrani carunti, intiepleti și preceptuti — „*Atunci betraneti'a e o corona frumosa, carea se afla in calca dreptatii*“ (Prov. XVI. 32). Unu betranu ca acest'a perdiendu-si puterea și sanetatea, se adreseza cu rogatiune catra Ddieu: „*Domne! increderea mea din teneretiele mele, nu me lapedá in tempu de betranetie, candu va peri puterea mea; nu me parasí!*“ (Ps. LXXI. 5, 9); și Ddieulu bunu asiá i raspunde și lu-incredintieza: „*Pana la betranetiele tale, și pana vei incarunti numai eu te portu. Eu te-am creatu, eu te voi sustiené*“ (Isaia XLVI. 4). Numai acei betrani sunt demni de veneratiune, cari sunt trezi, onorabili, temperati, și tari in credintia, in amore și in suferintia; numai acca betranetia e venerabile, carea nu incaruntiesce atât'a prin plete albe ei prin fapte bune, și se ocupa cu cugete pietose și demne de etatea sa. Astfeliu de betranu pote dice cu Simconu: „*Acum elibera Domne servulu teu cu pace*“ (Luc. II. 29) séu pote suspiná cu Tobia celu orbu: „*Domne! acum fă cu mine dupa vointi'a ta, și ie sufletulu meu, ca se moriu și se me prefacu in pamentu, că-ci mai bine mi este mie a mori decâtu a trai*“, séu se pote rogá cu Elia: „*Destulu am vietiuitu oh Domne! ie sufletulu meu, că nu sum mai bunu decâtu parintele meu.*“

Tr. A.! éca precum vedeti din aceste esemple carunteti'a vine si aduce cu sine oftarea dupa o trecere lina din vietia, inse acést'a oftare numai atunce esprime dorulu sinceru alu sufletulu, candu afla pre omu bine pregatitu a pasi in faci'a Judecatoriuului; dreptu acé'a nu e bine a propasi in ani și a nu repasi din pecate, nu e bine a pune la proba iertarea bunului Ddieu, amanandu intorcerea de pe o di pe alt'a. „*Adu-ti*

aminte in tota clipit'a, cã stai in port'a eternitatii, si cã curundu poti se mori!" (Sir. V. 4). Dreptu acea asiã te prepareza, ca sufletulu teu se nu suferè scaderè prin pecate. Morbulu ce cerceteza pre omu e unu vectoriu tramisu de susu, cã se ne pregatimu, pentru ace'a nimene se nu intardia a se curatã prin marturisire, si a luã intarire din beutur'a ceresca a cuminecaturei, prin carea sufletulu seu se impreuna cu Cristosu. Nu, nu intardiã, candu sosesece vestitoriulu, nu amanã impacarea pe diorile de mane, cã-ci se intempla cã nainte de reversatulu dioriloru a venitu angerulu mortii si a cerutu sufletulu teu. — Ah! Domne Sante, cãti au peritu asiã: unu picu de asceptare, unu picu de odina, si intr'ace'a au siovaitu — si au lunecatu din lume, in cursele iadului. — Oh nu lasã tempulu nu intardiã, cã-ci diavolulu scie, cã *are numai pucinu tempu* (Apoc. XII. 12) si se va silì a perde mintea ta si a turburã sufletulu teu, ca se nu se intorca la penitintia. Se ne aducemu aminte, cã pentru morte suntemu totu de un'a destuli de boțrani, asiã dara astadi inca, pana mai traimu, se ne intarimu animele, si se ne intorcemu la Ddieu, care ne ascepta demultu. Se cautãmu pre Domnulu pana lu-potemu aflã, se lu chiamãmu spre ajutoriu pana e inca aproape, se nu cutezãmu a ne jocã cã indurarea lui Ddieu, cã-ci „*vai! de cei ce traiescu in cutezare*“, dice profetulu Amosu. E periculosu a amanã indreptarea vietiei nostre, cã pecatulu cresce pe di si datin'a faptelor rele se preface in natura; sufletulu din ce in ce se afunda mai tare in coruptiune si din ce se afunde din ace'a cresce desperarea, si nepotintiosu de a se mai redicã la indurarea domnediesca singuru se condamna, singuru se osendesce! — E nebungia a plecã in cale lunga si din ce mergi a ingreunã sarcinariulu totu mai tare, asiã e imbecilitate a menì greumentulu intorcerii pentru betranetie. E orbìa a crede, cã vei scapã mai usioru din robìa atunci candu esci incarcatu mai tare de catusic!

Pregatiti-ve Tr. A.! pregatiti-ve dara, cã éca a sositu carte de la morte si in scurtu va venì si carulu ei ca se ve straporte. Oh! ce dici tu june? „*Traiescu in teneretie si in voia buna si me infrumsetiezu cu cunune de trandafiri!*“ (Sap. II. 6). Ce? n'ai vediutu adese diorile reversandu-se in pompa grandiosa formentu o cununa de lumine pe crescutulu muntiloru, si pucinu dupa acea unu petecu de nuoru s'a apropiatu totu mai tare, s'a latitu si s'a pusu negru ca o spaima pe fruntea acelu munte?! „*In desera nuorulu intunecosu acopere ceriulu si de demaneti'a pana ser'a se schimba tempulu.*“ (Sir. XVIII. 27). „*De demaneti'a pana ser'a victi'a ta se finesce.*“ (Isaia XXXVIII. 13). — Si tu betranule, cu ce ti mai infrumsetiezi fruntea ta? pentru cari dile de serbatori te pregatesci? Eta cunun'a capului teu sta din plete carunte, — aceste sunt ninsorea iernei; pre tine nu te mai ascepta dile de primavera, pre tine te a infrumsetiatu natur'a cu acést'a cununa onorata ca se scì cã acusi, acusi ai se intempini pre Domnulu teu; inse privit'ai si sufletulu teu? imbracatu-l'ai in vestmentu albu de curatia?

In fine Tr. A.! cugetati intru voi asiá „O Domnedieulu meu! éراسi sum cu o ora mai aproape de eternitate, sum cu o ora mai aproape de moartea mea; se tienu astadi penitintia, cà mane potu se moriu. Astadi Domne Ddieulu meu parasescu cu ajutoriulu teu pecatele si comendu sufletulu meu in manele lui Is. Cristosu ca se nu pieru in eternu. Domne Isuse! in manele tale sante comendu moartea mea si vietia mea, ie sufletulu meu, ce l'ai rescumparatu cu sangele teu scumpu, pentru care eternu te premarescu dimpreuna cu pre Tatalu si pre Spiretulu Santu. Amin.

Predica la mortu.

(Din scriptele repausatului Luc'a Popu Munténu).

La moartea unu pruncu.

„Totu trupulu e ca erb'a si tota marirea omului ca florea erbei; uscatu-s'a erb'a, si florea ei a cadutu.“ (I. Petru I. 24).

Tr. A.! Cine ar fi cugetatu pucine dile mai nainte, cumca acestu pruncuti, ce jace acum naintea noastra se se vestediesca asiá de iute ca o rosa! cine ar fi crediutu cumca acést'a planta gingasia inca in demaneti'a vietiei sale se incete de a mai vegetá? acestu pruncuti tenerelu, pe care pucinu mai nainte parintii si consangeniului si-pasceau ochii plini de bucuria, cine putea crede se ajunga asiá curundu ser'a vietiei sale? — Ddieulu meu! ce nimica e acésta vietia; si càtu de pucinu pretiu ar avé naintea noastra, de n'ar fi o vietia mai durabile dupa acésta vietia trecatoria, si de nu aru insufleti promisiunile tale mangaiatorie sufletulu nostru! *Totu trupulu*, dice Apostolulu, *e ca erb'a si marirea omului ca o flore!* In aceste cuvinte depinge S. Petru atátu scurtimea vietiei omenesci càtu si inaltarea la vietia eterna; cà precum se vescediesce erb'a, asiá se vescediesce si trupulu, si precum mirosulu florii nu piere, ci se naltia prin aeru catra ceriu, asiá si sufletulu odorulu celu mai pretiosu alu omului se redica si se aventa la locurile ceresci la patri'a spireteloru, unde va avé vietia in eternu.

Totu trupulu e ca erb'a. Candu e florea in statulu seu mai frumosu, atunci ea e decorea naturei si desfeteza privirea si mirosulu, — in diferite forme esc din pamentu, cresce, se desvolta si éra se vescediesce. Chiaru asiá e omulu, decorea intregii nature. Intru inceputu a fostu pamentu, inse Ddieu l'a plasmuitu, l'a formatu si l'a dotatu cu frumsetia, ca se fia deannulu locasiu alu sufletului seu divin. Si cu adeveru uimire si admirare ne cuprinde privindu la omu, acésta opere grandiosa a intieptiunii nefinite domnediesci. — *Ma erb'a se usca;* — abia a desfetatu pucinelu tempu ochiulu contemplatoriului si indata o furtuna de vera, ori unu crivetu de tomna, ori unu verme ascunsu, ce o rodea, o culca la

pamentu, si erb'a se vescediesce. — Tristu simbolu alu vietiei omenesci! abia a in floritu omulu catu-va tempu in sanetate si vertosia, si eca unu casu neasceptatu si neprevedintu nimicesce deodata ce paru divinu.

Asia e marirca omului ca florea erbei. Florile prin pomp'a coloriloru, prin placerea miroseloru si prin puterea loru vindecatoria sunt pentru sanetatea si intarirea omeniloru mari binefaceri de la Ddieu. Florile reprezenta tipulu maretin alu omului. Frumseti'a, sanetatea, avuti'a, omeni'a, onorea, placerea sunt tote lucruri, cu cari a decoratu Ddieu pre omu, impartindu-le omeniloru in deschilinite mesure, dandu unuia mai multu altuia mai pucinu, ca prin acesta deschilnire se se promoveze cu atata mai tare perfectiunea intregului. Ma tote aceste daruri sunt chiaru asiá trecatorie ca si omulu. Mai nainte de ce amu fi observatu caus'a trebue se dicemu: *A picatu florea!* Nici o deumitate, nici o autoritate, nici o marime nici chiaru cea mai virulenta sanetate nu e in stare a infrunta suflarea respitoria a mortii.

Deci vietia omenesca cu tote maririle sale n'ar fi demna se o poftimu, deca Ddieu ar fi dat'o numai pentru acea, ca se vietuimu o clipita numai si apoi se ne stingemu, cum se stinge o radia de lumina in intunerecu; n'ar fi demna de oftatu, deca Ddieu n'ar fi datu promisiunea pentru o vietia durabile in eternu. Ma acest'a chiaru e funtamentulu si deplin'a invetiatura a S. Scripture, ca precum arata pe scurtu S. Apost. Petru (I. 34). „noi ne-amu scapatu prin Cristosu de pecate si de urmarile loru triste; ca noi suntemu nascuti a dou'a ora prin Isusu Cristosu; ca ni s'a datu sperantia viua spre moscenirea nestricatiosa, nespurcata si nevescedita, pazita in ceriuri pentru noi.“ *„Era cuventulu Dommului remane in vecu, si acest'a e cuventulu, ce s'a vestitu voue“* (ibid. 25). Acest'a e cuventulu aceluia, care in svaturile sale e eternu si in promisiunile sale nestramutatu, — e cuventulu lui Ddieu, care insu-si intaresce, ca: *„Ceriulu si pamentulu voru trece, era cuvintele mele nu voru trece in veci.“* (Luc. XXI. 33).

Nu asiá trebue considerata vietia lumesca ca si cum numai pentru acest'a amu fi creati. — Aici nu avemu se cercamu fericire durabile. Noi pe pamentu nu suntemu decatu venetici, dileri, retecitori, si numai in ceriu suntemu cetatiani si locuitori permanenti. Uniculu bine, unic'a bucuri'a, uniculu tesauru, ce avemu pe pamentu, ce lu pastramu in sinulu nostru, si care ne insociesce pana la momentu e speranti'a, ca din acesta vietia a suferintieloru vomu ajunge de siguru la vietia fericiriloru. Acesta sperantia nu o pote lua nimene de la noi, ca cuvintele Mantuitorului ne intarescu neintreruptu: *„Eu sum incierea si vietia; celu ce crede in mine, de va si mori, va fi viu; si ori cine e viu si crede in mine, nu va mori in vecu.“* (Luc. XI. 25, 26). Apostolii, cari au propagatu invetiatur'a sa, au prevedintu aceste si sufletulu loru ofta a se muta de aici; S. Pavelu dice: „ca se muta din acesta casa de tina la locul stabile gatitu de Ddieu.“ — S. Ioanu se esprime: „Iubitii mei! acuma suntemu

fiii lui Ddieu, inse nu ni s'a revelatu, cà ce vomu fi, scimu inse cà aratandu-se elu, vomu fi asemene lui, si lu vomu vedé asiá precum e." —

Cugeta Crestine! care plangi aci lenga cadavrulu fiului teu iubitu; cugeta cà Domnedieu privesce cu indurare parintiesca la miseri'a ta, si nu se desfeteza in perirea ta. Nu cugetá, cum pentru tine n'ar mai fi nici o bucuria ce ar suplini perderea, de care suferi. Plange pre scumpulu teu mortu, plange lu, inse gandesce, cà vieza Ddieu, ajutoriulu si mangaiarea ta; Elu te pote inca ferici. Plange pre iubitul tu, cà acusi, acusi va fi inchisu in cosciugu, cà acusi lu-va inghiti gur'a nesatiosa a gropei, cà apoi pentru fiulu teu se finesce tota bucuri'a, tota fericirea din lume. Inse nu plange! cà-ci sunt mai bune càile lui Ddieu decâtu cugetele nostre. Nu e aici statornicia in nimica; multe sunt aici pecatele si pentru acea multe sunt miseriele si suferintiele. Nu plange! cà nici iubitul tu, care a intratu in odin'a eterna, nu i place cà plangi. Cine scie, ce sorte l'ar fi asceptatu pe pamentu! Ddieu inse sciù ce e mai bunu. Nu plange! cà pote si tu nu vei avé ore multe a mai plange; acést'a e cararea comuna, pe acést'a caletorimu toti moritorii. Vedi! Cristosu insusi dosi fu fora de pecatu impartí sortea amara a omeniloru si merse totu pe acést'a cale la-glori'a Parintelui seu. Nu plange atâtu de neconsolabile, cà Ddieu bine a facutu. Sufere cu paciintia amaretiunea, si adu-ti a minte de diu'a, in carea Domnulu va inviá pre cei morti. Atotpotintele luà acésta flore fragile de pe pamentu ca se o planteze in patri'a eterna; o smulse din miseria, din pecate din coruptiune: „*Semena-se intru stricatiune, scula-se-vá intru nestricatiune, — semena-se intru slabitune, scula-se-va intru potere.*“ (I. Cor. XV. 42, 43). Acést'a se mangaiia animele Parintiloru gelitori, cà iubitul loru nu a peritu pentru veci si cà va veni or'a, candu éra lu-voru affá in eternitate.

Tr. A.! Acestu secriu ne aduce totororu a minte, cà e scurta viet'i'a nostra. Se luàm indemu din acestu casu de morte grabnica a fi totu deun'a pregatiti la morte. Se invetiàm a mori, cà a mori bine arata a fi traitu bine. Se staruimu ca precum suntemu aci pe pamentu fiii lui Ddieu, in vinti'a eterna se fimu moscenitorii lui. Amin.

Catra Maic'a Prea curata.

Toti te-adora cu iubire,
 Toti cu doru te prea marescu, —
 Si-si indrepta-a loru privire
 Catra tronulu teu cerescu,
 Unde stai incungiurata
 Totu de cete angeresci
 „*Maica santa, prea curata,*
Binecuventata esci!“

Toti sî tote te adora
Susu in coriu sî pre pamentu,
Că-ci ca frageda fetiora
Ai nascutu pre Fiiulu santu;
Lumea 'ntrega e 'ncantata
De virtutile-tî ceresci
„Maica santa, prea curata,
Binecuventata esci!“

Demaneti'a 'n diori de dile
Candu zefirii cei usiori,
Ca o tainica sioptire
Se stracora pintre flori,
Se andu câte odata
Nisco-acorduri angeresci:
„Maica santa prea curata,
Binecuventata esci!“

De cu sera, candu s'alina
Sgomotulu obositoriu,
Catra casa spre odina
Trage bietulu muncitoriu,
Pe drumu sufletu-si indrepta
Catra cetele ceresci
„Maica santa, prea curata,
Binecuventata esci!“

Julianu Grozescu *)

L i t e r a r i u .

— A esitu desub tipariu sî ni s'a tramisu „Odele sî Epodele lui Horatiu Flacu, explicate in usulu scoleloru de G. J. Munténu, zelosulu sî eruditulu profesoriu sî directoriu la gimnasiulu romanu din Brasiovu. Iasii, editiunea sî imprimeri'a societatii „Junimea.“ Acést'a editiune a odeleloru celebrului liricu latinu este prim'a, care a aparutu in limb'a romana. D. directoriu Munténu si-a castigatu prin operele sale multe merite pentru scolele natiunali.

*) Poesiele stimatului nostru amicu si autoriu alu acestei poesie frumose, dela care mai publicaramu un'a in nrulu 11, voru aparé in curundu intru unu volumu de sine statatoriu. A se vedé rubric'a: *Literariu*. Recomendâmu acésta coleptiune de poesie spriginirii celei mai caldurose din partea on. publicu rom. Red.

— A esitu desub tipariu sî ni s'a tramisu: „*Compendiu de pedagogia*“ pentru parinti, educatori, invetiatori, sî toti barbatii de scola, de *I. Popescu* profesoriu la institutul archidiecesanu pedagogicu-teologicu in *Sabinu*. Pretiulu?

— *Insciintiare literaria*. *Gherla* 16. Iun. Fiinducà pe de o parte nu s'au adunatu atâti prenumeranti, câti sunt de lipsa pentru de a poté suportá celu pucinu spesele obveniente, pentru cà acele se urca minimo calculo la 120—130 fl. v. a. sî pana acum nu sunt decâtu numai 268 prenumeranti, cari câte cu 30 cr. facu uua suma de 80 fl. 40 cr. sî asiá lipsescu inca 49 fl. 60 cr. sî pe de alta parte tipografi'a diecesana este ocupata cu alte tipariture urginti, incatu numai peste unu tempu de doue septemane pote se se apuce de tiparitu; din acestu puntu de vedere, suscrisulu e silitu, a insciintiá on. publicu, respective pre on. prenumeranti, cà abonamentulu se prolungesce pana la finca lunei venitorie; inse tiparirea opusiorului „*Vade Mecum*“ va urmá de locu, câtu va avé tempu tipografi'a amintita. *Teodoru Manu* vice-fiscalu comitatense.

— *Invitare de prenumeratiune* la poesiele lui **Julianu Grozescu**. In tempulu de facia, candu nationalitatea nostra e espusa nenumeraloru atacuri sî tentatiuni critice, cu deplina recunoscintia debue se ne inchinâmu lupteloru sacre a le prea meritatoru barbati ai nostri, cari necontenitu se lupta pre terenulu policu pentru esistinti'a nostra natiunale; — inse aceste sacre lupte numai atunci voru avé resultatulu loru doritu, candu literatur'a nostra natiunala se va desvoltá amesuratu cerintieloru tempului presinte, carele e tempulu progresului.

Din acestu puntu de vedere cea mai sacra detorintia a romanului e a sustiené luptele barbatiloru binemeritati sî a imbracisiá cu cea mai mare caldura literatur'a nostra natiunale, cà-ci fara de acést'a indesiertu ni voru fi tote plangerile, tote vaietele desperate.

Literatur'a nostra in presinte pare cà e asuprita de o presiune politica, — debue dara se ne eliberâmu de acésta presiune daunosa pentru cultur'a nostra natunale.

Fiindu pre deplinu convinsu cà onoratu publicu cetitoriu semtiesce aduncu adeverulu celoru premise, suscrisulu neci unu momentu nu se indoesce, cumca edarea poesieloru susu amintite va fi intempinata cu cea mai caldurosa imbracisiare, cà-ci nu suferé nici o indoiera, cumca autoriulu loru prin variele sale laboratiuni si-a castigatu complacerea onoratu publicu romanu.

La dorintiele repetite din mai multe parti autoriulu s'a resolutu a-si edá poesiele mai alese; inse starea sanetatii sale nepermitiendu-i, ca singuru se pota corespunde acelor dorintie multu pretiuite, suscrisulu fu insarcinatu cu edarea poesieloru amintite.

Primindu acésta sarcina cu placere am onore a aduce la cunoscinti'a onoratu publicu romanu, cumca poesiele verului meu *Julianu Grozescu* voru aparé intr'unu tomu voluminosu, contienendu cele mai alese poesie

ale sale, cari parte au aparutu prin foiele natiunali parte se afla inca multe totu in manuscriptu.

Aceste poesie ilustrate si cu portretulu autoriului voru aparé nemintitu pana in 1 oct. a. c. *Pretiu*lu unui esemplariu e 2 fl. v. a.; pentru Romani'a $\frac{1}{2}$ de galbenu imp. Domnii colectanti voru primí de la 10 unu esemplariu de onore.

De ora-ce se va tipari si numele stimatiloru prenumeranti, me rogu ca se se grabesca cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Banii de prenumeratiune sunt de a se tramite suscrisului in epistole francate.

San Nicolaulu mare (Gr. St. Miklos in Banatu), 1 iuliu 1868.

Vincentiu Grozescu, protopopu.

— *Apelu catra pastorii sufletesci*. Mai avendu suscrisulu din cartice'a de rogatiune: „**Lumin'a credintiei**“ unu numeru marisioru de esemplarie su dispusetiune, vinu a rogá pre DD. preoti romani, se binevoiesca a starui, in interesulu luminarii spiretuali a poporului, pentru latirea acestei carticele, cu atát'a mai multu, cá panace nu se va purificá si nobilitá anim'a poporului prin contemplari pietose si edificatorie de rogatiune, pana atunci spiretulu lui nu pote fi capabile de o cultura mai inalta. *Pretiu*lu unui esemplariu brosiuratu e 21 cr. v. a., éra legatu simplu 27 cr. *Vasilii Vank*, parocu in Portelek, post'a ult. N. Károly (Carei).

M i s c e l a n e.

— *Ce e stupiditate?* „Domni'a Ta se mi decidi, Domnule Parinte: nu e stupiditate (prostia) a crede ace'a, ce nu poti cuprinde cu mintea“, agrai pre unu preotu cutare ateistu, pre care lu-gádelá, se se dispute despre nefinti'a lui Ddieu. — „Nu Domnulu meu“, replicá acest'a, „nici decum nu sum de o parere cu DTa. Én spune-mi, poti DTa cuprinde cu mintea, cum de se topesce untulu la focu si ouele cum de se intarescu? — doue efepte contrarie, cari provinu din ace'asi cauza.“ — „Ba“ respunse acel'a, „inse ce voiesci DTa cu acést'a?“ — „Voiescu numai a díce“, incheiá Parintele, „cá desí Domni'a Ta nu poti precepe acést'a, pentru ace'a totusi credi in placintele de oue.“ —

Sunt unii predicatori, cari in mult'a pefugare a lupiloru se uita a-si pasce turm'a, si lasa oile se mora de fome.

Promemoria. Dissensio ab alio incipiat, a te reconciliatio. Lasa vina imparechiarea de la altulu, de la tine vina impacatiunea.

Despre premiulu alu doile.

La provocarea nostra din Nr. 11 ni-au sositu pana acum respunsuri numai de la patru domni concurinti, cari se convoiescu in modalitatea propusa de noi. Venimu dara a rogá si pre ceialalti domni, cari au con-

cursu la acestu premiu, se aiba bunetate a ne incunoscintiá câtu mai curundu, deca se convoiescu séu ba sí din partea dloru in acést'a modalitate? (vedi Nr. 11). Red.

Catra p. o. nostri prenumeranti.

Espirandu acum cu Nr. 12 prenumeratiunea pentru semestrulu primu alu „Amvonului“ pe a. e., venimu a rogá pre acei pr. o. domni, cari n'au tramisu pretiulu dintru odata pe anulu intregu, se grabesca cu *reinnouirea abonamentului pentru semestrulu* alu doile, ca se nu fimu constrinsi a intrerupe spedarea numeriloru spre ciuntarea opului.

Asemene rogámu pre acei pucini domni prenumeranti, cari sunt inea in restantia cu pretiulu semestrului primu, se aiba bunetate, a-si depurá detorinti'a câtu mai curundu.

„*Si mai multu ve rogu, se faceti acést'a*“ (Evr. XIII. 19). Red.

Habent sua fata libelli.

Dupace tipografi'a locale fu sí pana ací prea ocupata, éra de acum va fi sí mai ocupata, punendu-se in scurtu sub tipariu sí Almanaculu Societatii de leptura a junimii rom. din Oradea-mare, sí asiá nepotendu avé sperare, se venimu curundu cu Amvonulu in ordine, — la provocarea, ce ni se fece din unele parti, vomu sarí peste trei numeri, *dandu dupa numerulu presinte indata numerulu 17, adcca de pe 1—15 Septembre*, éra numerii remasi se voru suplini apoi, celu multu pana la ultim'a Septembre. Red.

Spre sciintia.

Avendu redactoriulu acestei foie de a intreprinde o caletoria la Blasiu sí la Gherla, spre a asistá la actulu maretiu alu alegerii de mitropolitu sí la adunarea generale a Asociatiunii transilvane, ce'a ce ne face a absentá vre o doue septemane de la locuintia; — rogámu pre toti p. o. nostri confrati, cari accepta rensponu, se fia cu paciintia pana la rentornarea nostra. Totu odata ceremu iertarea p. o. publica, deca in doi numeri, ce voru esí de curundu, — nepotendu noi lucrá sub acestu tempu, — vomu fi siliti a dá sí opere straine. Primirea baniloru sí a operatelor, ce voru incurge pana la rentornarea nostra, precum sí supraveghiarea redactiunii o amu incredintiatu M. O. D. *Paulu Vela Ventrariulu*, profesoriu de prep. sí pref. in sem. dom. Red.

Cu esemplarie complete mai potemu servi inea de la inceputulu anului.

Proprietariu, redactoriu respundiatoriu sí editoriu: **Justinu Popfiu.**

Cu tipariulu lui *Otone Húgel* in Oradea-mare. Strat'a domnesca Nr. 702/5.